

Nr. înreg. 380/27.02.2017

RAPORT DE ACTIVITATE

pentru ariile naturale protejate

PARCUL NATURAL APUSENI

ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa

ROSCI0002 Apuseni

ROSCI0016 Buteasa

**și cele 55 de arii naturale protejate care fac
obiectul Contractului nr**

132/18.11.2014

- Anul 2016 -

Cuprins

ABREVIERI	3
1. DATE DE IDENTIFICARE A ADMINISTRATORULUI ȘI A ARIILOR NATURALE PROTEJATE.....	4
2. ENUMERAREA OBIECTIVELOR DE CONSERVARE CARE AU STAT LA BAZA ÎNFIINȚĂRII ARIILOR NATURALE PROTEJATE PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA	4
3. PRESIUNI ANTROPICE ȘI NATURALE EXERCITATE ASUPRA ARIILOR NATURALE PROTEJATE.....	6
4. STAREA DE CONSERVARE A ARIILOR NATURALE PROTEJATE COMPARATIV CU ANUL PRECEDENT	11
5. NUMĂR DE AVIZE FAVORABILE/NEFAVORABILE ELIBERATE DE CUSTODE PENTRU PLANURI/PROIECTE/ACTIVITĂȚI SUPUSE PROCEDURILOR DE REGLEMENTARE DE MEDIU	14
6. CONTROALE ALE AUTORITĂȚILOR DE MEDIU	15
P1. MANAGEMENTUL BIODIVERSITĂȚII	19
1.1. Inventariere și cartare.....	19
1.2. Monitorizarea stării de conservare	19
1.3. Pază, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	20
1.4. Managementul datelor.....	29
1.5. Reintroducerea speciilor dispărute.....	30
1.6. Reconstrucție ecologică	30
1.7. Implementarea setului de măsuri minime de conservare, respectiv a planului de management	30
P2. TURISM	31
2.1. Infrastructură de vizitare	31
2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului.....	31
2.3. Managementul vizitatorilor.....	32
P3. CONȘTIENȚIZARE, CONSERVARE TRADIȚII ȘI COMUNITĂȚI LOCALE	34
3.1. Tradiții și comunități.....	34
3.2. Conștientizare și comunicare	34
3.3. Educație ecologică	35
P4. MANAGEMENT ȘI ADMINISTRARE	38
4.1. Echipament și infrastructură de funcționare	38
4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare.....	38
4.3. Documente strategice și de planificare (stadiul de realizare a regulamentului, planului de management, a unor proiecte cu finanțare europeană/alte surse de finanțare care vizează aria naturală protejată)	39
4.4. Instruire personal.....	40
4.5. Bugetul asigurat pentru administrarea ariei naturale protejate, pentru anul în care se face raportarea (valoarea cheltuielilor efectuate în folosul ariei, valoarea tarifelor încasate).....	40
4.6. Bugetul alocat pentru anul 2017 (sursele de finanțare, valoare, activități propuse).....	41

ABREVIERI

APM	Agencia pentru Protecția Mediului
APNA	RNP-Romsilva Administrația Parcului Natural Apuseni R.A.
CAV	Centru Administrativ și de Vizitare
CCM	Contract Colectiv de Muncă
CS	Consiliu Științific
CV	Centru de Vizitare
DAF	Drum auto forestier
DS	Direcție Silvică
EIP	Echipament Individual de Protecție
GIS	Sisteme Informatice Geografice
GNM	Garda Națională de Mediu
HG	Hotărâre de Guvern
ISER	Institutul de Speologie "Emil Racoviță"
IT	Tehnologia Informației
L	Lege
OM	Ordin de Ministru
OS	Ocol Silvic
OUG	Ordonanță de Urgență
PNA	Parcul Natural Apuseni
PSI	Paza și Stingerea Incendiilor
RNP-Romsilva	Regia Națională a Pădurilor - Romsilva
SSM	Securitatea și Sănătatea în Muncă
u.a.	Unitate amenajistică
UP	Unitate de Producție
UAT	Unitate Administrativ-Teritorială

1. DATE DE IDENTIFICARE A ADMINISTRATORULUI ȘI A ARIILOR NATURALE PROTEJATE

Administratorul ariilor naturale protejate pentru care s-a întocmit prezentul raport este **RNP-Romsilva Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. (APNA)**.

Aceasta este o unitate cu personalitate juridică a Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva (RNP-Romsilva), și a fost constituită în baza Hotărârii de Guvern nr. 229/2009 și care a funcționat anterior începând cu anul 2004 ca subunitate a Direcției Silvice Oradea.

Ariile naturale protejate care fac obiectul prezentului raport sunt administrate în baza contractului de administrare înregistrat cu nr. RNP 132/19.11.2014 și nr. APNA 2056/19.11.2014, încheiat între Regia Națională a Pădurilor - Romsilva și RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A.

Perioada de raportare aferentă prezentului document este 01.01.2016 - 31.12.2016.

2. ENUMERAREA OBIECTIVELOR DE CONSERVARE CARE AU STAT LA BAZA ÎNFIINȚĂRII ARIILOR NATURALE PROTEJATE PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA

Parcul Natural Apuseni (PNA) se suprapune cu siturile Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni și ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa. ROSCI0016 Buteasa este inclus în ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa. De asemenea, sunt incluse în perimetrele PNA și siturilor Natura 2000 conexe, 55 de arii naturale protejate (monumente ale naturii și rezervații naturale).

Parcul Natural Apuseni (PNA) are o suprafață de 75.786 ha stabilită prin Legea nr. 5/2000, iar descrierea limitelor și harta PNA, precum și încadrarea ariei protejate ca parc natural au fost aprobate prin HG nr. 230/2003, întinzându-se pe raza județelor Bihor, Alba și Cluj.

Datorită importanței carstului în general și a anumitor fenomene carstice caracteristice acestei zone a României, în arealul actual al PNA a fost propusă constituirea unui parc național încă din deceniul al patrulea al secolului XX de către savantul român Emil Racoviță.

În ultimele decenii s-a mai evidențiat un element al importanței zonei, aceasta fiind printre ultimele zone naturale de carst împădurit de mari dimensiuni din Europa. Această zonă adăpostește plante în cel mai sudic punct al arealului lor de răspândire din emisfera nordică. Habitatele subterane specifice zonelor carstice au determinat evoluția unui mare număr de endemite troglobionte.

Comunitățile umane din zona parcului, aparțin uneia din cele mai reprezentative populații locale la nivel național din punct de vedere al identității, obiceiurilor și tradițiilor. Această populație poartă denumirea de moși.

Zona posedă un peisaj de înaltă calitate estetică, cu o mare diversitate de habitate, floră și faună, care se datorează utilizării metodeor tradiționale de utilizare a terenului, organizării sociale și obiceiurilor specifice.

Conform prevederilor OUG 57/2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, modificată, completată și aprobată prin Legea nr. 49/2011, PNA corespunde categoriei V IUCN: „*Peisaj protejat: arie protejată administrată în principal pentru conservarea peisajului și recreere*”, având ca obiectiv principal „*protecția și conservarea unor ansambluri peisagistice în care interacțiunea activităților umane cu natura de-a lungul timpului a creat o zonă distinctă, cu valoare semnificativă peisagistică și/sau culturală, deseori cu o mare diversitate biologică*”.

ROSCI 0002 Apuseni cu o suprafață de 75.943 ha, a fost desemnat ca arie protejată, sit Natura

2000, datorită prezenței a 39 tipuri de habitate de interes comunitar, 13 specii de mamifere, 3 specii de amfibieni, 4 specii de pești, 11 specii de nevertebrate, 7 specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, ca și pentru cei 152 de taxoni importanți de floră și faună, inclusiv pentru valoroasele elemente naturale componente ale peisajului cu importante atribute definite de număr, densitate mare ca și de valențe estetice, științifice, recreative și educative superioare.

ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, cu o suprafață de 93.082 ha, a fost desemnat ca sit Natura 2000, datorită prezenței unei specii de interes conservativ global, *Crex crex*, celor 20 de specii de păsări amenințate la nivel comunitar și celor 35 de specii de păsări cu migrație regulată, zona propusă constând din Parcul Natural Apuseni lărgit cu Muntele Vlădeasa, pentru a include habitate importante din punct de vedere avifaunistic reprezentate de pădurile întinse de molid, amestec de molid- fag, de fag, respectiv zonele stâncoase unde își găsesc loc de cuibărit speciile de răpitoare, ca și pajiștile care reprezintă locuri de hrănire pentru speciile menționate și de cuibărit pentru alte specii de păsări.

ROSCI 0016 Buteasa cu suprafața de 396 ha, este inclus în întregime în ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, include și se suprapune cu rezervația naturală 2.146 Vârful Buteasa, declarată prin Legea 5 din 2000. Situl a fost declarat pentru habitatele de interes comunitar: 4030 – Tufărișuri uscate europene; 6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin; 9110- Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum, ca și pentru speciile de interes comunitar: triton comun transilvănean (*Triturus vulgaris ampelensis*), triton cu creastă (*Triturus cristatus*), buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Carab (*Carabus hampei*), șarpe de casă (*Natrix natrix*).

Conform Formularului Standard completat în anul 2000 pentru caracterizarea ariei protejate 2.146 Vârful Buteasa, fauna de talie mare care își găsește adăpost în zonă include ursul, misterțul, capra neagră, râsul, cerbul, căpriorul, iar dintre păsări, cocoșul de munte. Deși aceste specii importante nu au fost menționate nici în formularul standard al ariei naturale protejate completat ulterior, în anul 2007, nici în formularul standard al ROSCI 0016 Buteasa, toată zona de culme, din împrejurimile stațiunii Stâna de Vale, continuându-se cu suprafețele de pădure și pajiște aferente culmii principale a Vlădesei care face trecerea către zona inclusă în Parcul Natural Apuseni reprezintă unul din ultimele refugii ale faunei de talie mare din Carpații Occidentali, fiind caracterizată printr-o deosebită sălbăticie și frumusețe.

Pe baza interpretării informațiilor cuprinse în amenajamentul silvic al OS Remeți se poate afirma că arboretele din jurul Vf. Buteasa sunt aproape exclusiv de molid, cu vârste cuprinse între 60-150 de ani, cu media peste 100 ani.

Suprafața inclusă în fondul forestier totalizează aproximativ 265 ha (67% din suprafața sitului). Zona din afara fondului forestier este reprezentată de stâncării și grohotișuri, pâlcuri de jneapăn (care acoperă aproximativ 10% din suprafața sitului), tufărișuri de ienupăr (pe aproximativ 16% din suprafața sitului) și pajiște subalpină (aproximativ 6% din suprafața sitului).

Datorită neconcordanțelor existente între datele conținute în Formularul Standard Natura 2000 și informațiile bibliografice deținute, se impune, verificarea acestora în baza unui studiu mai aprofundat al zonei vizate.

Pe scurt, obiectivele de conservare care au stat la baza înființării PNA și ale siturilor Natura 2000 conexe, se pot sintetiza astfel:

- menținerea diversității ecosistemelor, a speciilor și peisajului;
- menținerea unei interacțiuni armonioase între comunitățile umane locale și natură, prin protecția peisajului terestru și/sau acvatic și continuarea utilizărilor tradiționale ale terenurilor, practicile de construcție și manifestărilor sociale și culturale;
- menținerea și stimularea stilului de viață precum și activităților economice tradiționale bazate pe utilizarea durabilă a resurselor, a culturii tradiționale.

3. PRESIUNI ANTROPICE ȘI NATURALE EXERCITATE ASUPRA ARIILOR NATURALE PROTEJATE

În analiza presiunilor au fost evaluate influențele naturale sau antropice trecute sau prezente care afectează în mod cumulativ sau separat viabilitatea pe termen lung și/sau mediu a unei specii sau a unui habitat.

PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA ȘI CELE 55 DE ARII NATURALE PROTEJATE

Principalele presiuni antropice care se exercită la nivelul habitatelor și speciilor din PNA și siturile Natura 2000 conexe, sunt următoarele (enumerarea s-a realizat utilizând codurile Natura 2000 Standard Data Form Explanatory Notes):

Activități agricole, silvice și creșterea animalelor:

- 101. Modificarea practicilor agricole
- 140. Pășunatul
- 141. Abandonarea sistemelor pastorale
- 151. Eliminarea tufărișurilor și arbuștilor
- 180. Arderea controlată
- 190. Alte activități agricole și silvice

Efectele pășunatului asupra biodiversității sunt negative atât din punct de vedere al suprapășunatului, cât și al subpășunatului. Impactul suprapășunatului este foarte evident, mai ales în anumite zone ale parcului cum ar fi P-na Călineasa, Depr. Bălileasa etc. Aceste efecte se manifestă prin eroziunea solului, compactarea lui prin tasare și schimbarea radicală a chimismului prin poluare cu substanțe organice provenite din dejecții, schimbarea compoziției vegetației prin proliferarea unor specii de plante nitrofile (*Urtica dioica*, *Rumex alpinus*). S-a remarcat, ca urmare a monitorizării, că pe pajiștile din zona Ponor-Scind, jud. Cluj, au crescut efectivele de ovine, încă din anul 2014 față de anii anteriori, de asemenea și în zona Lăzurani-Călinreasa s-a constatat creșterea efectivelor de ovine în anul 2016, astfel încât există riscul afectării acestor pajiști prin suprapășunat.

Lipsa pășunatului în anumite zone utilizate în mod tradițional ca pășuni, duce la reducerea diversității floristice în decursul procesului de succesiune ecologică, de transformare a pajiștilor în ecosisteme forestiere. Acest fenomen a fost remarcat, în cursul acestui an pe unele pajiști din PNA, aparținând jud. Bihor, unde s-a remarcat că au scăzut efectivele de ierbivore domestice, apărând fenomenele consecutive subpășunatului. Situația este totuși menținută sub control prin acțiunile de întreținere a pajiștilor impuse pe terenurile pentru care se oferă subvenții din partea APIA.

Față de anii precedenți, incendierea pajiștilor sau defrișarea ienupărului și jneapănelui au fost activități de amploare mai mică, înregistrându-se doar un singur incendiu pe o pajiște din zona Văii Aleu, la care s-a intervenit cu promptitudine. Aceste activități sunt monitorizate permanent, pe baza protocoalelor de monitorizare pentru activități antropice și se adoptă măsurile legale ce se impun.

Pentru o parte din pajiștile din zona PNA și a siturilor Natura 2000 conexe, activitatea de pășunat și întreținere a pajiștilor a fost reglementată în anul 2016 prin emiterea de avize și monitorizarea activităților.

Mangementul fondului forestier

- 160. Managementul silvic
- 162. Plantarea artificială
- 164. Tăierea controlată
- 166. Eliminarea arborilor morți (Tăiere de igienizare)

Exploatarea planificată a resurselor forestiere se face cu respectarea regimului silvic. În unele cazuri, lucrările de exploatare forestiere, aplicate neconform normelor tehnice în vigoare, au afectat habitate cu valoare ridicată de conservare fiind deteriorată preponderent funcția de protecție a pădurii. Tăierile și extragerile materialului lemnos rezultat s-au făcut și se mai fac uneori cu utilaje și metode inadecvate care afectează solul, semințișul, albiile apelor curgătoare etc.

Tăierile ilegale duc la depășirea capacității de producție a suprafețelor de pădure, fiind în mare parte monitorizate de APNA și se fac demersurile legale ce se impun în aceste situații. Ca urmare a acțiunilor de patrulare întreprinse în anul 2016 pe suprafețe din PNA, ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA 0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, au fost identificate tăieri ilegale de arbori atât din fondul forestier cât și din pajiști împădurite, pentru care s-au întocmit rapoarte și au fost aplicate măsurile legale. Astfel, s-au constatat tăieri ilegale de arbori în fondul forestier din zonele Vârtopul Mare, Lăzurani, la limita de N-V a PNA, în zona Cionca- Valea Neagră, Băița, Valea Lazului, Vârtop, dar de dimensiuni reduse, sporadice.

Tăierile ilegale reprezintă o amenințare importantă asupra habitatelor forestiere din PNA și siturile Natura 2000 conexe, dar și abandonarea rumegușului rezultat din prelucrarea lemnului la marginea drumurilor și aruncarea lui în cursurile de apă.

Amplasarea materialului lemnos rezultat din prelucrare (cherestea etc) de-a lungul drumurilor din ariile naturale protejate, precum și păstrarea în aceste locații pentru o perioadă mai lungă de timp, aduce prejudicii ansamblului peisagistic din PNA și siturile Natura 2000 conexe.

Exploatarea forestiere au condus în unele locuri la extinderea eroziunii solului și implicit la decopertarea lapiezurilor, formarea unor ravene și colmatarea unor ponoare (inclusiv datorită abandonării deșeurilor lemnoase) în zona Padiș, Gârda, Bătrâna, Ic Ponor, care au dus la modificări ale regimului hidrologic.

S-a constatat și faptul că atacurile de Ips sp. au scăzut în intensitate comparativ cu anii precedenți, măsurile aplicate, în principal, de către personalul administrației silvice, pentru controlul și reducerea populațiilor acestora fiind amplasarea de curse feromonale, dar și extragerea arborilor infestați din fondul forestier situat în afara zonelor de conservare specială, protecție strictă, protecție integrală.

Activități de pescuit, vânătoare și cules

243. Braconajul, otrăvirea, capcane

250. Recoltarea din floră

251. Recoltarea ilegală de specii floristice

Exploatarea resurselor naturale, reprezentate de fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale, exercită o presiune care, în condițiile unei legislații permissive preponderent neadecvate reglementării acestor activități, ca și a dificultăților de punere a ei în aplicare, poate să ducă la diminuarea acestor resurse. În situația unor studii de evaluare a impactului activității asupra mediului realizate superficial de către firmele din domeniu, aceste activități de colectare, achiziționare, comercializare a fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale etc., ar putea conduce, pe viitor, la afectarea gradului de conservare al habitatelor din care acestea sunt colectate.

Astfel, în anul 2016 au fost constatate mai multe nereguli în legătură cu activitățile de colectare a speciilor de floră. Cele mai elocvente exemple în acest sens au fost identificate pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate de APNA, situate în județul Cluj, unde, culegători, care au domiciliul în afara limitelor PNA și ale siturilor Natura 2000 conexe, au câmpat ilegal, pe proprietăți private din satul Smida (Coliba Botului), zona de management durabil din PNA, cătunele Doda Pili și Ciurtuci, recoltând ilegal ciuperci și fructe de pădure, fără a avea aviz din partea APNA, împuterniciri, sau ecusoane de la firmele care achiziționează ciuperci sau fructe de pădure cu avizul APNA.

Unii culegătorii transportă ciupercile și fructele de pădure la firme care au puncte de achiziție în afara PNA și siturilor Natura 2000 conexe, ne mai existând vreun control asupra cantităților care se recoltează din PNA și siturile Natura 2000 conexe. În această situație, studiile de evaluare a resurselor devin inutile, ca și avizele date pentru o anumită cantitate.

Au fost desfășurate pe parcursul sezonului de recoltare 2016 acțiuni de control la punctele de achiziție de ciuperci și fructe de pădure, împreună cu jandarmii montani din cadrul IJJ Hunedoara, aplicându-se măsurile legale.

Se realizează monitorizarea acestor tipuri de activități, și se adoptă măsurile legale ce se impun, monitorizarea realizându-se și pe suprafețele incluse în siturile Natura 2000 conexe PNA.

De asemeni, braconajul, deși la scară mică, poate reprezenta o amenințare asupra speciilor de faună de interes cinegetic și a celor strict protejate, precum carnivore mari, păsări răpitoare, cu toate că această activitate ilegală este permanent monitorizată și se iau măsuri de combatere a ei.

În anul 2016, cu toate că nu s-au constatat în mod faptic cazuri de braconaj cinegetic la nivelul PNA și a siturilor Natura 2000 conexe, s-au constatat nereguli, mai ales în organizarea partidelor de vânătoare pe suprafața Fondurilor de Vânătoare 49 Valea Belișului și 50 Giurcuța, care au constatat în neanunțarea datei efectuării partidelor de vânătoare, sau anunțarea datelor organizării partidelor de vânătoare în grup restrâns pentru misterț, cele individuale, la specia cerb, nefiind anunțate, conform prevederilor legale ca și faptul că au fost emise autorizații pentru vânătoare, pe fondul Giurcuța, fără înștiințarea APNA. În urma patruleților efectuate pentru prevenirea braconajului piscicol pe cursul Someșului Cald și a Văii Belișului s-a constatat un caz de braconaj piscicol pentru care s-au aplicat măsurile legale. Au fost aplicate și sancțiuni în baza OUG 23/2008 pentru nerespectarea regulilor de pescuit în apele de munte. Ca urmare, au fost intensificate activitățile de prevenire și control ale personalului APNA dar și colaborarea cu alte instituții, în special cu Poliția și Jandarmeria.

Activități miniere și extragere de minerale

301. Cariere

În prezent, pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate funcționează legal 2 cariere, preexistente înființării ariilor naturale protejate, la Băița-Plai jud. Bihor și la Mățișești jud. Alba. Zona este afectată într-un mod aproape iremediabil de intervenția antropică prin modificarea morfologiei suprafeței.

De asemeni, sunt prezente halde de steril în zonele Băița-Nucet, Valea Fagului, Valea Seacă, Valea Aleului, Valea Rea.

Toate aceste activități se derulează anterior anului 2004, drept urmare sunt monitorizate și în prezent.

În anul 2016, în urma verificărilor periodice, nu au fost constatate exploatari de resurse minerale, în plus față de cele menționate.

Activități de urbanism, industrializare sau activități similare

402. Urbanizare discontinuă

403. Locuințe/așezări dispersate

409. Alte forme de așezări

420. Depozite de deșeuri

Una din principalele presiuni cu care se confruntă APNA de la începutul funcționării administrației este cea de extindere și dezvoltare a zonelor locuite, fără ca aceste activități să fie generate întotdeauna de nevoi locale ci, mai curând de persoane sau grupuri de persoane din afara comunităților locale. Prin procesul de planificare, monitorizare și control, APNA a încercat

permanent să prevină degradarea peisajului și biodiversității, fragmentarea și degradarea habitatelor prin mijloacele legale și logistice de care dispune. Cu toate acestea nivelul acestei categorii de presiuni rămâne ridicat. În anul 2016 prevenirea acestor presiuni a fost realizată în primul rând prin procesul de avizare de planuri și proiecte, ceea ce implică și activități de verificare și control precum și de corelare a datelor cu prevederile legale.

În anul 2016 s-a continuat activitatea de inventariere și centralizare a datelor referitoare la construcțiile ilegale, rezultând un număr de 37 de amplasamente situate în zona Padiș- Răchita (ZPI), respectiv 34 de amplasamente situate în zona Vărășoaia-Padiș Șes, dintre care 10 amplasamente în ZPI și restul în ZMD. De asemeni au fost identificate 4 construcții noi în zona de responsabilitate din județul Cluj, una pe Valea Firii și trei pe malul Lacului Beliș. Pentru construcțiile ilegale s-au aplicat măsurile legale și se monitorizează demersurile legale întreprinse de către APNA în anii anteriori.

Pe lângă acestea au fost identificate în cursul anului 2016 noi zone de depozitare ilegală a deșeurilor ca și menținerea unor depozități preexistente în locații de pe raza PNA și siturilor Natura 2000 conexe. Cu toate că se întreprind de către personalul APNA acțiuni de conștientizare a populației locale, activități de ecologizare, persistența depozitării deșeurilor în afara locurilor special amenajate se datorează lipsei contractelor cu firmele de salubritate sau nerespectării prevederilor contractuale.

Timpul liber și turismul

602. *Complex de schi*

608. *Camping, caravane*

622. *Vehicule nemotorizate*

623. *Vehicule motorizate*

624. *Alpinism, turism montan, speologie*

Activitățile intensive de recreere, necontrolate, mai ales în zonele sensibile ale parcului se constituie ca presiuni asupra gradului de conservare a speciilor și habitatelor, peisajului și fenomenelor geomorfologice.

Ca urmare a celor 14 patrulări și controalele tematice, în acest an, s-au luat măsuri pentru dezafectarea unor vetre de foc ilegale, sancționarea accesului cu vehicule motorizate în afata drumurilor publice și a campării în perimetre neavizate.

În anul 2016 s-a insistat pe acțiuni de prevenire și control a acestui tip de activități.

Prin activitatea de avizare și controlul exercitat de APNA, aceste acțiuni sunt stopate sau menținute la un nivel minim.

Poluare și alte impacturi ale activităților umane

700. *Poluarea*

701. *Poluarea apei*

703. *Poluarea solului*

709. *Alte forme de poluare sau alte forme asociate de poluare*

În unele zone (ex. Platoul Carstic Ocoale, Padiș, Căput, etc.) lipsește un sistem de colectare, evacuare, epurare a apelor uzate, iar sistemele proprii care deservește construcțiile existente sunt ineficiente sau exploatate defectuos de către proprietari producându-se astfel o poluare difuză a apei care nu se filtrează în sistemele carstice și iese uneori la suprafață unde este utilizată ca apă potabilă. Lipsa unui sistem eficient de distribuire a apei potabile și de epurare a apelor menajere sunt probleme majore care, în unele zone, constituie factori limitativi pentru dezvoltarea acestora, și pot duce la degradări ireversibile ale ecosistemelor subterane. Calitatea apelor curgătoare este

afectată de poluarea cu deșeuri menajere din gospodăriile localnicilor, dar și din activitățile turistice. Fenomenul are o amploare mai mare în zona de intravilan din platoul Padiș și Valea Cetăților, în zona Văii Sighiștelului și în localitățile situate în bazinul superior al Văii Arieșului, satul de vacanță Vârtop.

În urma analizelor chimice și microbiologice realizate în trecut s-a constatat că majoritatea surselor de apă de pe cuprinsul PNA sunt afectate de poluare, respectiv unele nu sunt potabile.

Pe parcursul anului 2016 s-au efectuat verificări pe teren privind potențiale surse de poluare, insistându-se pe acțiuni de prevenire și control.

Schimbări ale condițiilor hidraulice provocate de om

850. Modificarea funcționării hidrografice

852. Modificarea structurală a cursurilor de apă interioară

890. Alte schimbări ale condițiilor hidraulice provocate de om

După construirea în trecut a barajelor care au creat acumulările existente (lacul Fântânele, lacurile din amonte și aval de Boga) s-au produs modificări în structura habitatelor, a compoziției în specii și a peisajului datorită fragmentării habitatului acvatic, a trecerii de la un regim de apă curgătoare la regim hidrologic lacustru, a etajării pe verticală a noilor lacuri formate. În funcție de dimensiuni, ele au un impact mai mare sau mai mic, care e dificil de cuantificat în condițiile în care nu s-au efectuat studii asupra biodiversității înainte de construirea lor (în anii 1970), care să servească drept comparație pentru evaluarea potențialului impact pe care aceste amenajări antropice l-au avut sau îl mai au asupra mediului.

De asemenea, mai ales în zona sensibilă din platoul Padiș, dar și în alte zone cum ar fi bazinul superior al Văii Arieșului, s-au realizat numeroase captări de apă subterană fără o planificare teritorială adecvată și studii hidro-geologice de referință, după metoda „primul sosit – primul servit”. Acestea pot produce modificări drastice ale circulației apelor de suprafață și din sistemele carstice.

Lucrările de regularizare a torenților, în general, și, mai ales, lucrările transversale efectuate în albia râurilor, afectează în mod negativ speciile de pești prin fragmentarea habitatului. Sunt afectate preponderent acele specii de pești care nu pot efectua sărituri mari pentru a depăși pragurile transversale: zglăvoaca (*Cottus gobio*), zvârluga (*Cobitis taenia taenia*), chișcarul (*Eudontomyzon danfordi*), petrocul (*Gobio uranoscopus*) și țiparul (*Misgurnus fossilis*). Toate lucrările realizate cu respectarea prevederilor legale în perioada asigurării administrării de către structura noastră și care au fost supuse procesului de avizare au avut ca și condiții principale asigurarea prevenirii fragmentării habitatelor.

Se monitorizează impactul asupra habitatelor și a biodiversității apărut ca urmare a prezenței microhidrocentralelor pe Valea Drăganului, în ROSPA 0081 Munții Apuseni-Vlădeasa.

Procese naturale biotice

950. Evoluția biocenotică

990. Alte procese naturale

Schimbările rapide din mediul înconjurător sunt cauzate de creșterea populației la nivel mondial, de creșterea ratei de consum a resurselor de către societatea umană și de schimbări ale tehnologiilor și ale organizării politico-sociale. Cea mai importantă componentă a schimbărilor globale o reprezintă modificarea climei datorită creșterii concentrației gazelor cu efect de seră, care are un impact important asupra mediului și activităților economico – sociale. Fenomenul de încălzire globală a condus la creșterea frecvenței evenimentelor extreme, alternanța rapidă între caniculă severă/secetă accentuată și precipitații abundente/inundații fiind din ce în ce mai evidentă. Potrivit Raportului privind starea mediului în România, variabilitatea climatică va avea efecte directe asupra unor sectoare precum agricultura, silvicultura, gestionarea resurselor de apă, va conduce la modificarea perioadelor de vegetație și la deplasarea liniilor de demarcație dintre păduri

și pajiști, va determina creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme (furtuni, inundații, secete). Schimbările în regimul climatic din România se încadrează în contextul global, ținând seama de condițiile regionale: creșterea temperaturii va fi mai pronunțată în timpul verii, în timp ce, în nord-vestul Europei creșterea cea mai pronunțată se așteaptă în timpul iernii. Astfel, în România se așteaptă o creștere a temperaturii medii anuale față de perioada 1980-1990, similară întregului spațiu european, existând diferențe mici între rezultatele modelelor, în ceea ce privește primele decenii ale secolului XXI, și mai mari în ceea ce privește sfârșitul secolului: între 0,5°C și 1,5°C, pentru perioada 2020-2029; între 2,0°C și 5,0°C, pentru 2090-2099, în funcție de scenariu (exemplu: între 2,0°C și 2,5°C în cazul scenariului care prevede cea mai scăzută creștere a temperaturii medii globale și între 4,0°C și 5,0°C în cazul scenariului cu cea mai pronunțată creștere a temperaturii). Sub aspectul regimului de precipitații, pentru perioada 1901-2010 analizele efectuate indică existența, în special după anul 1961, a unei tendințe generale descrescătoare a cantităților anuale de precipitații la nivelul întregii țări și în special o creștere accentuată a deficitului de precipitații în zonele situate în sudul și estul României. Astfel, scenariile climatice rezultate în cadrul studiului de cercetare realizat de Administrația Națională de Meteorologie se referă la creșteri ale temperaturilor, modificări ale modulelor de precipitații, evenimente extreme și dezastre naturale legate de vreme.

În urma observațiilor din teren, s-a constatat că la începutul anului 2014, în zona Ponor - Scind au apărut pe anumite suprafețe cu calcare la suprafață și expoziție însoțită, din zona de protecție integrală, mulți arbori uscați, din speciile molid și brad, cel mai probabil din cauza factorilor climatici, în special a secetei prelungite și temperaturilor ridicate din anii precedenți. Fenomenul s-a aflat sub monitorizare și în anul 2016.

În strânsă relație cu exploatarea materialului lemnos sunt și presiunile reprezentate de cauze naturale. Astfel, vântul puternic poate produce masive doborâturi ale unor pâlcuri întregi de pădure, care a fost rărită inițial de o exploatare nerațională. Această amenințare a biodiversității ecosistemelor forestiere este mereu prezentă în PNA, în ultimii ani având loc doborâturi de vânt, inclusiv în pădurile aflate în zona de protecție integrală, dar de amploare scăzută.

4. STAREA DE CONSERVARE A ARIILOR NATURALE PROTEJATE COMPARATIV CU ANUL PRECEDENT

PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA ȘI CELE 55 DE ARII NATURALE PROTEJATE

Termenul Stare de Conservare, conform definiției din Directiva Habitate, se referă la situația de ansamblu a speciilor în bioregiunile din România, evaluările fiind planificate a fi realizate pe câte o perioadă de 6 ani.

Termenul "stare de conservare" a fost utilizat și în Fișele Standard Natura 2000 pentru a indica situația unei specii la nivelul unui anumit sit Natura 2000 (la care se referea fișa), în aceste cazuri fiind stabilite trei categorii: A ("stare de conservare" excelentă), B ("stare de conservare" bună) și C ("stare de conservare" medie sau redusă).

În vederea eliminării eventualelor confuzii create de utilizarea aceluiași termen în cele două tipuri de cazuri (evaluarea situației la nivel de sit individual și evaluarea situației la nivel de regiune biogeografică), în versiunea de Fișă Standard Natura 2000 adoptată în 2011 termenul "stare de conservare" (în engleză: conservation status) a fost înlocuit cu termenul "grad de conservare" (în engleză: degree of conservation).

Ca urmare, în cazul evaluării situației speciilor și habitatelor de interes comunitar la nivel de regiune biogeografică se utilizează numai termenul „stare de conservare”, iar în cazul evaluării situației speciilor și habitatelor de interes comunitar la nivelul unui sit Natura 2000 se utilizează

numai termenul „grad de conservare”.

În vederea monitorizării speciilor și habitatelor și evaluării gradului de conservare a acestora, se continuă realizarea și actualizarea protocoalelor de monitorizare și se extind activitățile de monitorizare și inventariere, după caz, pe suprafețe incluse în siturile Natura 2000 conexe PNA.

Se continuă monitorizarea habitatelor de interes comunitar pe toată suprafața PNA și a siturilor Natura 2000 conexe, cu preponderență pentru habitatele prioritare, dar și pentru cele sensibile și supuse presiunilor antropice și naturale (habitatele forestiere, cavernicole, de grohotiș, de turbării), în vederea evaluării gradului de conservare a acestora pe suprafețele ariilor protejate.

În ansamblu, gradul de conservare a celor 33 tipuri de habitate identificate în arealul PNA și al siturilor Natura 2000 conexe se menține, față de anul precedent, predominant B (bun), prin faptul că suprafețele ocupate de acestea se păstrează în limite relativ constante și și-au menținut integritatea structurală și funcțională.

În zonele de protecție integrală, în care predomină habitatul 9410 Păduri acidofile cu *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*) a scăzut impactul antropic negativ, prin neavizarea extragerii masei lemnoase afectate de atacurile *Ips sp.*, aceasta contribuind la îmbunătățirea stării de conservare, implicit pentru speciile de faună. Măsurile de combatere au fost limitate la tehnici și proceduri fără extragerea materialului lemnos cu avizul Consiliului Științific. Cu toate acestea, în zonele tampon și de management durabil, unde se continuă activitatea de exploatare a masei lemnoase, preponderent a arborilor cu vârste înaintate, se observă o scădere a diversității biologice, fiind afectate, prin diminuarea locurilor de cuibărit, mai ales speciile de păsări răpitoare de zi și noapte, ca și cele de ciocănitori. De aceea se continuă monitorizarea acestor aspecte, cât și a dinamicii evoluției populațiilor de păsări și micromamifere.

Exploatarea resurselor naturale, reprezentate preponderent de fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale, exercită o presiune care, în condițiile unei legislații permissive preponderent neadecvate reglementării acestor activități, cu scopul evitării afectării negative a capacității de suport a ecosistemelor, ca și a dificultăților de punere a ei în aplicare, poate să ducă la diminuarea acestor resurse. În situația unor studii de evaluare a impactului activității asupra mediului realizate superficial de firmele din domeniu, aceste activități de colectare, achiziționare, comercializare a fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale etc., ar putea conduce la scăderea gradului de conservare al habitatelor din care acestea sunt colectate cât și a bazei trofice pentru o serie de specii de faună, una din speciile cele mai afectate fiind *Ursus arctos*. Se realizează monitorizarea acestor tipuri de activități în perioada sezoanelor de recoltare.

În cadrul proiectului LIFE "*Conservarea speciilor de lilieci din Munții Pădurea Craiului, Bihor, Trascău*" derulat în perioada 2010 – 2013, implementat de APM Bihor și APLR au fost montate porți, sisteme de închidere a accesului în peșterile Coliboaia, Humpleu, Măgura, Fânațe și Onceasa pentru protecția speciilor de lilieci existente în acestea. Se constată rezultate favorabile transpuse prin menținerea gradului de conservare a populațiilor de chiropterelor în aceste habitate, dar și păstrarea integrității structurale și funcționale a ecosistemelor subterane vizate. Prin sistemul de avizare și control direct a activităților cu caracter speologic se menține sub control accesul în peșterile cuprinse în PNA și siturile Natura 2000 conexe, ducând la menținerea gradului de conservare a acestor tipuri de habitate, acesta fiind A (excelent).

Speciile de carnivore mari sunt monitorizate permanent, gradul de conservare a populațiilor existente în PNA este constant, neînregistrându-se fluctuații importante privind dinamica populațiilor rezidente față de anii precedenți. Aceleași aspecte fiind înregistrate și pentru speciile de erbivore precum cerb comun, căprior, capră neagră.

Rezultatele evaluărilor din anii anteriori, până în 2016 au arătat că în PNA și ROSCI002 Apuseni trăiesc un număr de aproximativ 26 lupi (*Canis lupus*). Acest număr reprezintă numărul optim în raport cu suprafața PNA și ROSCI002 Apuseni, luând în considerare repartiția habitatelor preferate și biologia speciei. Este semnalată, în județul Cluj, prezența a două grupuri de 8 și respectiv 7 lupi, iar în județele Bihor și Alba câte un haitic, format din 6 și respectiv, 5 lupi.

Concluziile monitorizării speciei arată că se menține gradul de conservare B (Bun), urmărindu-se mai atent trendul populației în următorii ani, habitatele forestiere preferate având grade de conservare de tip A (excellent) sau B (Bun).

În mod similar, se poate considera o populație bine reprezentată și pentru râs (*Lynx lynx*), existând pe suprafața PNA un număr de circa 20 râși (7 în județul Cluj, 5 în Bihor și 8 în județul Alba), avînd un grad de conservare B (Bun). Monitorizarea acestei specii este în curs de extindere, rezultând o imagine mai amplă a ecologiei populației de *Lynx lynx* și a arealului utilizat de aceasta în PNA și siturile Natura 2000 conexe.

Cu toate că speciile de carnivore mari nu figurează în Formularul Standard al ROSCI 0016 Buteasa, este necesară evaluarea efectivelor și statutului de conservare a speciilor menționate, avînd în vedere conectivitatea populațiilor cu cele din PNA și ROSCI 0002 Apuseni..

Monitorizările realizate pentru ursul brun (*Ursus arctos*), pe parcursul administrării ariilor naturale protejate până în prezent, au scos în evidență menținerea unui număr relativ constant, respectiv: 21-25 de exemplare, număr considerat de specialiști ca fiind sub capacitatea de suport a ecosistemelor preferate de acest mamifer. În anul 2016 efectivul de urs brun este distribuit astfel: 7 exemplare în județul Bihor, 14 exemplare în județul Cluj și aproximativ 2 exemplare în județul Alba, însumând circa 23 exemplare. Acest lucru este alarmant, deoarece populația de *Ursus arctos* din Apuseni are un grad de izolare mai mare față de alte populații din Carpați. Cu toate că specia nu figurează în Formularul Standard al ROSCI 0002 Apuseni și al ROSCI 0016 Buteasa este necesară continuarea studierii acestei populații de *Ursus arctos*, cu preponderență pentru înțelegerea gradului de izolare, a coridoarelor de conexiune cu alte populații de urs din perimetrul Carpaților, a capacității de suport a și a ofertei trofice a habitatelor.

Se derulează proiectul de cercetare științifică „Monitorizarea impactului antropic în peșteri turistice – proiect pilot asupra protocoalelor de monitorizare și tehnicilor de remediere în peșterile turistice din România”, în perioada 2014 – 2017 de către de Institutul de Speologie „Emil Racoviță” al Academiei Române, rezultatele proiectului ducând la o mai bună evaluare și înțelegere a gradului de conservare a habitatelor cavernicole din PNA și siturile Natura 2000 conexe.

Cu toate că există o rețea de căi de acces destul de amplă în PNA, acestea nu a fost extinsă în ultimul timp, în anul 2016 realizându-se doar reabilitări și reparații ale căilor de acces existente, evitându-se până în prezent fragmentarea suplimentară a habitatelor.

Habitatele de pajiști și fânețe își mențin gradul de conservare B (bun), cu toate că au existat afectări minore datorate incendiilor și tăierilor de vegetație arbustivă intenționate, ocazionate de aplicarea măsurilor de menținere a suprafeței pajiștilor. Se evidențiază necesitatea coroborării mai eficiente a legislației mediului cu cea din domeniul agricol, pentru evitarea, pe viitor, a degradării acestor tipuri de habitate, inclusiv prin lucrări realizate în deplin temei legal.

Dezvoltarea și extinderea zonelor construite, inclusiv a construcțiilor izolate, în zonele de pajiști, fără deplina respectare a prevederilor legale, sunt o reală amenințare asupra habitatelor practice atât direct cât și indirect. În cazul habitatelor sensibile, situate cu preponderență în zona de protecție integrală, trebuie luate măsuri legale adecvate de către autoritățile care au fost sesizate de către APNA, cu privire la situațiile existente, menținerea și perpetuarea modului de construire ilegal putând să conducă pe viitor la deteriorarea gravă, uneori ireversibilă a gradului de conservare actual al habitatelor. APNA monitorizează în permanentă astfel de situații, solicitând în mod constant sprijinul autorităților competente pentru soluționarea cazurilor apărute.

Starea ecologică, chimică și potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață la nivelul PNA și a siturilor conexe se poate caracteriza ca fiind bună-moderată.

Corpul de apă subterană ROSO04 – Munții Bihor – Vlădeasa, în anul 2016, a fost monitorizat, din punct de vedere calitativ, prin 4 izvoare. Corpul de apă subterană ROSO04, dezvoltat în zonă montană fără impact antropic, se află în stare calitativă bună, nefiind înregistrate depășiri ale valorilor prag la niciun indicator, conform datelor prezentate în Planul de Management al spațiului hidrografic Someș-Tisa.

5. NUMĂR DE AVIZE FAVORABILE/NEFAVORABILE ELIBERATE DE CUSTODE PENTRU PLANURI/PROIECTE/ACTIVITĂȚI SUPUSE PROCEDURILOR DE REGLEMENTARE DE MEDIU

În anul 2016, APNA a emis 239 de avize, din care 227 favorabile cu respectarea unor condiții și recomandări în temeiul prevederilor legale, 39 dintre acestea fiind emise în baza hotărârii Consiliului Științific înființat pe lângă APNA. De asemenea din totalul de 239 de avize, au fost emise 12 avize nefavorabile în baza hotărârii Consiliului Științific înființat pe lângă APNA.

În mod permanent au fost efectuate înregistrări ale dosarelor, verificarea conținutului lor, solicitarea, după caz, a unor clarificări și completări, verificarea în teren a locațiilor și amplasamentelor propuse pentru diverse construcții și investiții, transmiterea după caz, spre analiză către membrii Consiliului Științific și eliberarea de avize de către APNA. Pentru unele activități au fost desemnate persoane din partea APNA care să participe sau să supravegheze respectarea condițiilor impuse.

Relaționarea cu Consiliul Științific

Ca urmare a aprobării de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a componenței noului Consiliu Științific al Parcului Natural Apuseni prin OM 1967 din 14.12.2015, în perioada 25-26 ianuarie 2016, APNA a organizat prima ședință de lucru, care printre altele, a avut pe ordinea de zi și alegerea președintelui, stabilirea modului de comunicare între ședințe, organizarea luării deciziilor și adoptarea hotărârilor în cadrul ședințelor, conform ROF (OM nr.1075/2015).

În data de 08.07.2016, a fost convocată ședința de lucru cu membrii Consiliului Științific, în cadrul căreia s-a discutat reorganizarea activității Consiliului Științific ca urmare a apariției *Ordinului nr. 1222 din 29.06.2016 privind aprobarea componenței Consiliului Științific înființat pe lângă Administrația Parcului Natural Apuseni*, totodată fiind analizate o serie de documentații transmise către APNA în vederea avizării.

Ședința de lucru a Consiliului Științific organizată în data de 02.11.2017 a avut ca scop analiza, dezbateră și emiterea unor hotărâri cu scopul avizării planului de management și a regulamentului ariilor naturale protejate administrate de APNA.

De asemenea, precizăm faptul că pe lângă cele trei ședințe de lucru organizate în anul 2016, APNA a menținut permanent comunicarea cu membrii Consiliului Științific prin transmiterea online a solicitărilor de avizare în vederea analizei și acordării votului de către aceștia.

Conform prevederilor legale în vigoare, au fost emise în total un număr de 58 de hotărâri ale Consiliului Științific, care din punct de vedere științific, au contribuit la fundamentarea avizelor APNA.

Relaționarea cu Consiliul Consultativ de Administrare

Începând cu luna martie anul 2016, a fost aprobată noua componență a Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și al siturilor Natura2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa aflate în administrarea RNP-Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. prin OM nr. 564 din 16.03.2016.

Prin urmare, APNA a convocat două ședințe de lucru, una în data de 30.09.2016 și cealaltă în 27.10.2016, care s-au desfășurat conform regulamentului de organizare și funcționare și care au avut ca scop pe de-o parte, alegerea președintelui și a celor doi vicepreședinți, iar pe de altă parte, analiza și dezbateră Planului de Management și a Regulamentului Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura2000 administrate.

În baza procesului verbal întocmit cu ocazia desfășurării ședinței, au fost emise trei hotărâri

ale Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, situri aflate în administrarea RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A.

6. CONTROALE ALE AUTORITĂȚILOR DE MEDIU

Nr. Crt.	Instituția de control	Data	Obiectul controlului	Măsuri impuse	Stadiul de realizare a măsurilor impuse APNA
1	GNM CJ Bihor	18.02.2016	Control tematic modul de efectuare a salubrității în zona Padis	1.Se va notifica Primaria Budureasa asupra măsurilor impuse 2.Se va notifica GNM-CJ Bihor privind stadiul de realizare a măsurii 3.Se va solicita de către APN Apuseni primăriei Budureasa un punct de vedere cu privire la locațiile de amplasare a unor containere metalice pe suprafața UTR 13 Padis	Realizat
2	GNM CJ Cluj	22.06.2016	Control tematic protecția mediului	1.Transmiterea la GNM CJ Cluj a inventarului construcțiilor legale/ilegale de pe teritoriul PNA – jud. Cluj	Realizat
3	GNM-CG București	15.07.2016	Control privind sesizarea înregistrată la GNM-CG făcută de către CPS în care se menționează executarea unor lucrări de montare a unor porți la intrarea în peșterile de clasa A, Peștera Micula și Pietra Altarului	1.Transmiterea către GNM-CG documentele privind avizele obținute pentru instalarea porților în cadrul programului LIFE	Realizat
				2.Organizarea de întâlniri cu cluburile de speologie care activează pe teritoriul parcului	Realizat
				3.Se vor propune cluburilor interesate contracte de parteneriat privind protecția, întreținerea și explorarea precum și alte aspecte relevante prevăzute în actele normative	Realizat
				4.Se vor identifica resurse și oportunități pentru realizarea de porți la peșterile de clasa A neprotejate, luând în calcul și ofertele de colaborare ale cluburilor interesate de parteneriat cu avizul CȘ și CPS	În curs de realizare în funcție de oportunitățile de finanțare
4	GNM CJ Bihor	02.08.16	Control tematic deseuri abandonate	1.Transmiterea către GNM CJ Bihor în zilele de 12.08.2016, 19.08.2016 și 26.08.2016 rapoarte cu privire la stadiul desfășurării acțiunilor de salubritate pe raza UAT Budureasa pentru fiecare punct descris în notele de constatare, rapoartele întocmite separat pentru fiecare Administrație Publică Locală	Realizat
5	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Izbul Cotetului Dobrestilor)	1.Realizarea unui indicator către Izbul Cotetului Dobrestilor	Realizat
6	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Peștera Darnini)	1.În cazul apariției unor exploratori/turism fără aviz de la Administrația PNA se va informa și GNM SCJ Alba	Realizat

Nr. Crt.	Instituția de control	Data	Obiectul controlului	Măsuri impuse	Stadiul de realizare a măsurilor impuse APNA
7	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Pestera Hodobana)	1.În cazul apariției unor exploratori/turism fara aviz de la Administratia PNA se va informa si GNM SCJ Alba	Realizat
8	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Peștera Coiba Mare)	1.Informare GNM SCJ Alba cu privire la demersurile de aprobare a Regulamentului și Planului de Management A Parcului Natural Apuseni	Realizat
9	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Coiba Mica)	1.Informarea GNM SCJ Alba cu privire la demersurile de aprobare a Regulamentului și Planului de Management A Parcului Natural Apuseni și a altor situații relevante ce pot interveni in activitatea specifică a PNA (construcții ilegale, poluări, etc)	Realizat
10	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Izbucul Tăuz)	1.Informarea GNM SCJ Alba cu privire la demersurile de aprobare a Regulamentului și Planului de Management A Parcului Natural Apuseni și a altor situații relevante ce pot interveni in activitatea specifică a PNA (construcții ilegale, poluări, etc)	Realizat
11	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Gura Apei)	1.Informarea GNM SCJ Alba cu privire la demersurile de aprobare a Regulamentului și Planului de Management A Parcului Natural Apuseni și a altor situații relevante ce pot interveni in activitatea specifică a PNA (construcții ilegale, poluări, etc)	Realizat
12	GNM SCJ Alba	01-03.08.2016	Control tematic protecția mediului (Izbucul Mătișesti)	1.Informarea GNM SCJ Alba cu privire la demersurile de aprobare a Regulamentului și Planului de Management A Parcului Natural Apuseni și a altor situații relevante ce pot interveni in activitatea specifică a PNA (construcții ilegale, poluări, etc) 2.Se vor monta indicatoare/și sau marcaje pentru orientarea corespunzătoare a turiștilor și indentificarea de catre aceștia a Izbucului Mătișești	Realizat
13	GNM SCJ Alba	08-10.08.2016	Control tematic protecția mediului	1.Transmiterea raportului anual de activitate pe anul 2015 2.Informarea GNM SCJ Alba în legătură cu activitățile ilegale de pe teritoriul PNA, Alba 3.Amplasarea de panouri indicatoare cu interzicerea depunerii deșeurilor în zonele de probleme	Realizat
14	GNM SCJ Alba	16.08.16	Control tematic protecția mediului (Rezervația Cheile Gârdișoarei)	1.Notificare OS Garda cu privire la existenta depozitarilor de deșeuri mentionate in raportul de inspecție, inclusiv datele de localizare a acestora, și comunicarea la GNM SCJ Alba a masurilor luate de cate OS Garda pentru dezafectarea acestora 2.Transmiterea la GNM SCJ Alba a modului de realizare a masurii impuse prezentului raport de inspecție	Realizat

Nr. Crt.	Instituția de control	Data	Obiectul controlului	Măsuri impuse	Stadiul de realizare a măsurilor impuse APNA
15	GNM SCJ Alba	16.08.16	Control tematic protecția mediului (Ghetarul Vârtop)	1.Instalarea la peșteră în zona de așteptare a unui panou prin care se interzice fumatul 2.Salubritatea spațiului de așteptare aflat în vecinătatea peșterii, de deșeurile de folie existente	Realizat
16	GNM-CG București	30.08.2016	Control tematic al modului de efectuare a accesului în peșterile de clasă A Pestera Piata Ponorului și Peștera Micula precum și modul de vizitare al Peșterii Humpleu și verificarea sesizărilor înregistrate la GNM – CG cu numerele 860/CRP/21.06.2016, 983/CRP/06.07.2016 și 19808/LVT/02.08.2016	1.Transmiterea regulamentului spre aprobare la Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor	Realizat
				2.Transmiterea spre GNM-Comisariatul General copie de pe Regulamentul PNA, însoțit de ordinul de ministru prin care a fost aprobat	Realizat
				3.Se interzice eliberarea de avize pentru accesul în peșterile de clasă A până la aprobarea regulamentului	Realizat
				4.Transmiterea Comisiei Patrimoniului Speologic o înștiințare cu privire la toate sistemele de restricționare a accesului în peșterile de pe toată raza PNA, de clasă A, inclusiv cele pentru care APN Apuseni nu deține chei sau alte sisteme de închidere/deschidere	Realizat
				5.Se va solicita Comisiei Patrimoniului Speologic un punct de vedere cu privire la necesitatea emiterii unei autorizații privind restricționarea accesului în Peștera Piatra Altarului	Realizat
				6.Se vor obține hărțile peșterilor de clasă A care cuprind și sectoare de clasă B care să cuprindă delimitarea clară a celor două sectoare.	În curs de realizare
				7.Administratorii și custozii care dețin prin contracte sau convenții bunuri ale patrimoniului speologic colaborează cu CPS și alte organizații care au ca scop exploatarea, cercetarea științifică, protecția și managementul bunurilor și patrimoniului speologic. În acest sens APNA va organiza întâlniri cu aceste organisme, notificându-se GNM-CG cu privire la data stabilită pentru aceasta.	Realizat
				8.În situația emiterii avizelor favorabile, se vor respecta prevederile autorizațiilor emise de către CPS, inclusiv în privința numărului de persoane.	Realizat
17	GNM SCJ Alba	28.09.16	Control tematic protecția mediului	1.Comunicarea la GNM SCJ Alba a regulamentului de funcționare și planul de management	Dupa aprobare
18	GNM-CG București	25.10.2016	Control privind verificarea îndeplinirii modului de realizare a obligațiilor ce revin	1.Transmiterea Planului de management autorității responsabile, în conformitate cu prevederile legale	Realizat
				2.Se va transmite RNP-Romsilva tarifele propuse pentru a fi instituite pentru completarea	Realizat

Nr. Crt.	Instituția de control	Data	Obiectul controlului	Măsuri impuse	Stadiul de realizare a măsurilor impuse APNA
			APNA cu privire la administrarea ariilor naturale protejate administrate	resurselor financiare, in vederea transmiterii de catre acesta autoritatii responsabile pentru a fi supuse avizarii.	
				3.Se va transmite GNM-CG un punct de vedere cu privire la pozitionarea in teren a carierei de piatra Valea Lazului de pe raza UAT Pietroasa, fata de limitele ROSPA0081 Muntii Apuseni-Vladeasa.	Realizat
				4.Se va actualiza situatia constructiilor ilegale existente pe raza PN Apuseni.	Realizat

P1. MANAGEMENTUL BIODIVERSITĂȚII

1.1. Inventariere și cartare

Au fost realizate peste 128 de observații asupra a 30 specii de faună și 25 de observații privind habitate și specii de floră în cadrul PNA și siturilor Natura 2000 conexe.

Datele obținute din activitățile de observare și inventariere au fost centralizate în baza de date pentru biodiversitate.

Au fost organizate și s-a participat la acțiunile de estimare a efectivelor de carnivore din specii strict protejate, respectiv: urs brun, lup, râs și pisică sălbatică, pentru estimarea efectivelor de erbivore: căprior, cerb, capră neagră, la acțiunile de inventariere a speciilor de chiroptere.

În lunile mai, octombrie, noiembrie s-a realizat inventarierea efectivelor de capră neagră, pe fondurile de vânătoare 66 Biharia, 64 Dumbrăvani, 63 Pietroasa și 69 Valea Drăganului, estimându-se un efectiv de circa 90 exemplare.

În cadrul proiectului *LIFE - Connect Carpathians* au fost adunate date privind prezența și probe de excremente ale speciilor urs și lup în vederea identificării genetice și stabilirii eventualei utilizări a coridoarelor ecologice între zona Munților Apuseni și Carpații Meridionali (Retezat, Țarcu).

Au fost colectate, centralizate și analizate date și coordonate geografice pentru realizarea hărților de distribuție ale speciilor și cartarea habitatelor, inclusiv sintetizarea materialelor bibliografice existente, atât pentru PNA cât și pentru siturile Natura 2000 conexe.

Hărți cu distribuția speciilor în interiorul celor trei situri Natura 2000 precum și pe teritoriul PNA sunt în curs de elaborare și actualizare cu ajutorul imaginilor satelitare ca plan de bază. În vederea cartării distribuției speciilor și introducerea datelor într-o bază de date compatibilă cu GIS, este conceput un program simplu de cartare, care folosește imaginea satelitară ca plan de bază, iar toate datele introduse în program sunt incluse într-o bază de date Access. Baza de date conține informații precise referitoare la localizarea speciilor (coordonate geografice, numele locației etc.). Aceste informații sunt apoi transferate în sistem GIS de către specialistul în IT/GIS. Pe baza teledetecției, a digitizării zonelor de umbră având suport digital ortofotoplanul, ținându-se seama și de datele din amenajamentul silvic, de datele colectate în urma deplasărilor pe teren sunt în curs de realizare hărțile principalelor tipuri de habitate din PNA.

Activitățile de observații, inventariere și cartare s-au desfășurat pe toată perioada anului, în funcție de perioadele favorabile pentru unele clase sau specii din faună și floră în PN Apuseni și siturile Natura 2000 conexe.

1.2. Monitorizarea stării de conservare

În vederea monitorizării gradului de conservare a speciilor s-a pornit de la lista speciilor menționate în Formularele Standard ale ROSCI 0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA Munții Apuseni-Vlădeasa, ca și a celor potențiale (posibil prezente în perimetrul ariei protejate) întocmită pe baza lucrărilor publicate, a unor date de colectare indirecte, observațiilor realizate în teren, a extrapolării informației cu referire la structura și constelația specifică a habitatelor.

Pornind de la această listă primară, s-au adăugat speciile nou întâlnite și confirmate cele prezente în mod cert. Pentru speciile ce încă nu au fost întâlnite, eforturile de investigare vor fi concentrate în direcția habitatelor optime, caracteristice acestora.

Pentru fiecare clasă de vertebrate și nevertebrate se realizează protocoale de monitorizare generale și cu specificitate pentru anumite grupuri de specii sau specii separate, ținându-se cont de aspectele legate de biologia și ecologia acestora.

În general, se utilizează metoda transectelor și a observațiilor în anumite puncte staționare, alese în conformitate cu ecologia și biologia speciilor respective.

Sunt realizate și se continuă realizarea și actualizarea protocoalelor de monitorizare a habitatelor și protocoale de monitorizare pentru fiecare specie/grup de specii de interes în parte.

Există realizate protocoale de monitorizare pentru:

- 33 de tipuri habitatele de interes comunitar prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSCI0002 – Apuseni;
- cele 6 specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSCI0002 – Apuseni;
- 3 specii de nevertebrate din cele 11 enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSCI0002 – Apuseni;
- cele 3 specii de amfibieni enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSCI0002 – Apuseni;
- cele 5 specii de ciocănitori enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSPA0081 - Munii Apuseni – Vlădeasa;
- cele 3 specii de răpitoare de noapte enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSPA0081 - Munii Apuseni – Vlădeasa;
- cele 4 specii de răpitoare de zi enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSPA0081 - Munii Apuseni – Vlădeasa;
- cele 15 specii de chiroptere, dintre care 9 enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSCI0002 – Apuseni;
- cele 3 specii de carnivore mari – lup, râs, inclusiv urs brun (care nu este menționat în Formularul standard Natura 200 pentru ROSCI0002 – Apuseni), prezente în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSCI0002 – Apuseni și foarte posibil și în ROSCI0016 Buteasa;
- vidră, menționată în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, prezentă în Parcul Natural Apuseni și situl Natura 2000 ROSCI0002 – Apuseni.

Sunt în curs de realizare protocoale de monitorizare pentru restul speciilor enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE și anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, pentru alte specii importante de floră și faună menționate în formularul standard al ROSCI 0002 Apuseni și ROSCI0016 Buteasa, ca și pentru speciile de păsări cu migrație regulată nemenționate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, în vederea completării bazei de date și extinderii monitorizărilor pe suprafețele incluse în siturile Natura 2000.

Pe parcursul anului 2016 s-a derulat proiectul - „*Monitorizarea anuală a speciilor de lilieci în România, în adăposturi subterane de importanță națională sau continentală*”, derulat de Asociația pentru Protecția liliecilor din România, care a continuat monitorizarea speciilor de chiroptere, constatându-se menținerea gradului de conservare B (bun) al acestora.

În cadrul activităților de teren, personalul APNA a înregistrat observații asupra faunei, activităților antropice, habitatelor, consemnate în fișele de monitorizare.

1.3. Pază, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție

Pe baza programului de activitate, corpul de pază al APNA a derulat în anul 2016 activități care au avut în principal următoarele tematici:

- realizarea de observații de floră/faună, conform celor comunicate de către biolog
- realizare inventarierii construcții, infrastructură de vizitare, infrastructură de informare, ridicare coordonate pentru diverse puncte de interes, conform solicitărilor și instrucțiunilor

- comunicate de responsabilului IT/GIS
- prevenirea și combaterea activităților ilegale precum și sancționarea făptuitorilor
- supravegherea și/sau verificarea activităților de exploatare a resurselor naturale
- prevenire și combatere activităților de braconaj, participare/supraveghere la partidele de vanatoare organizate de administratorii fondurilor cinegetice
 - supravegherea activităților turistice, inclusiv cele derulate în peșteri, informare și conștientizare vizitatori
 - realizarea de lucrări de reparații și întreținere a infrastructurii de vizitare și informare
 - derularea de lucrări administrative la clădirile APNA
 - asigurarea permanenței la centrele de vizitare din Gârda-Arieșeni, Doda Pili și la centrul administrativ și de vizitare din Sudrigiu
 - realizarea sarcinilor suplimentar atribuite agenților de teren (investiții, achiziții, SSM, PSI, mecanizare, administrare clădiri)

Au fost derulate un număr de 509 acțiuni de verificare / control din care 27 cu colaborare a Poliției Române, 21 cu Jandarmeria Română, 12 cu Garda Națională de Mediu, 3 cu Garda Forestieră și 92 acțiuni cu alte instituții (ocoale silvice, primării, consilii județene, cluburi speologice, ONG-uri etc.). În cursul anului 2016 au fost întocmite de către agenții de teren ai APNA un număr de 38 procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor din care în baza OUG 57/2007 actualizată au fost întocmite 22 procese verbale în care a fost aplicată sancțiuni de avertisment, 6 procese verbale în care au fost aplicate sancțiuni în valoare de 61.000 lei, în baza OUG 195/2005 actualizată au fost întocmite 2 procese verbale în care a fost aplicată sancțiune de avertisment și 1 proces verbal în care a fost aplicată o sancțiune de 25.000 lei, în baza L171/2010 au fost întocmite o sancțiune de avertisment și 3 sancțiuni cu o valoare de 13.000 lei, confiscându-se 15.40 mc cherestea rășinoasă, 10,20 mc lemn rotund molid, 2,4 mc grinzi rășinoase, iar în baza OUG 23/2008 au fost întocmite 3 sancțiuni cu o valoare de 1200 lei . Pentru punerea în aplicare la procesele verbale mai sus menționate au fost aplicate prevederile OG 2/2000 întocmindu-se procesele verbale de dare în debit, procese care au fost transmise către ANAF în cazul aplicării prevederilor OUG 57/2007 actualizată , respectiv către unitățile teritorial administrative în cazul persoanelor fizice pentru sancțiunile aplicate în baza L 171/2010. Totodată la sesizarea APNA au fost demarate cercetări penale în 37 cazuri de infracțiuni.

Agenții de teren au parcurs un număr de 62 de zone/trasee principalele de patrulare, în creștere față de anul 2015.

În total s-au desfășurat un număr de 509 de acțiuni de patrulare și control în perimetrul ariilor naturale protejate administrate, rezultând un număr de 38 procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor constatate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate cu o valoare de 102.000 mii lei, respectiv 37 sesizări penale privind realizarea de construcții / investiții în afara zonelor de dezvoltare durabilă a activităților umane.

Rezultatele activităților de supraveghere și control

1.3.1. Supravegherea respectării regimului deșeurilor, construcțiilor și a folosinței terenurilor

O problemă generală, identificată la nivelul întregii suprafețe a parcului și Siturilor Natura 2000 administrate o constituie deșeurile generate în urma activităților economice (construcții/investiții, turism, exploatare forestieră) desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate. Cauza principală a acestor depozitări ilegale de deșeuri se datorează faptului că administratorii terenurilor (primării, persoane fizice, persoane juridice) nu au încheiate contracte de salubritate cu operatori economici specializați.

În urma patrulelor efectuate în teren de personalul APNA se constată că și în cazul în care sunt încheiate contracte de salubritate, acestea nu sunt respectate fie de firmele de salubritate fie de

operatorii economici nefiind respectate condițiile contractuale, fapt pentru care pe suprafața ariilor naturale protejate administrate prezenta deșeurilor rezultate în urma activităților desfășurate este mare, fiind inventariate și monitorizate în cursul anului 2016 un număr de 96 locații unde sunt depozitate ilegal deșeuri (menajere, construcții, lemnoase etc), acestea fiind localizate în proporție de 80% în afara zonei de dezvoltare durabilă (fond forestier, pajiști).

Creșterea numărului locațiilor de depozitare a deșeurilor inventariate în cursul anului 2016 este rezultatul faptului că, în zonele unde în cursul anului aflorul de turiști este în creștere, cum ar fi zona Padiș, Glăvoi, Sighiștel Vârtoș, Beliș – Fântânele, Poiana Horii, administratorii terenurilor au sau nu încheiate contracte de evacuare a deșeurilor cu firme specializate în care nu sunt respectate condițiile contractuale, deșeurile generate de activitățile desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate fiind depozitate în dolinele din zona Padiș și în zonele limitrofe DJ 763, DN 1R, DN 75.

În cursul anului 2016 reprezentanții Gărzii Naționale de Mediu au derulat un control pe suprafața UAT Budureasa și UAT Pietroasa, al cărui obiect era verificarea stării de salubritate a terenurilor deținute sau administrate de cele două UAT-uri. În urma verificărilor realizate în teren s-au identificat pe suprafața UAT Budureasa proprietatea comunei Buntești, Lazuri de Beiuș, Lunca, zona Padiș 9 locații în care sunt prezente cantități mari de deșeuri și în două locații pe suprafața UAT Pietroasa (zona Boga). Ca urmare a acestui control în sarcina administrațiilor publice locale aferente acestor UAT-uri au fost stabilite măsuri de evacuare a deșeurilor constatate cu ocazia controlului. În urma verificărilor realizate după expirarea termenului de evacuare s-a constatat faptul că administratorii terenului cât și proprietarii nu au realizat evacuarea deșeurilor din locațiile inventariate, lucrările de igienizare limitându-se la depozitarea de pământ peste acestea, fapt pentru care GNM a aplicat sancțiuni administratorului și proprietarului unde au fost constatate aceste lucrări, respectiv UAT Budureasa, UAT Buntești, UAT Lunca.

Un caz particular este semnalat în județul Cluj pe raza comunei Beliș, satele Giurcuța, Smida și comunei Mărgău, cătunele Ic Ponor și Doda Pili, unde administratorii terenurilor nu au încheiate contracte de salubritate, fapt pentru care deșeurile rezultate în urma activităților desfășurate de membri comunităților sunt depozitate pe liziera fondului forestier, respectiv pe pajiști.

Pentru prevenirea depozitării ilegale de deșeuri au fost organizate atât patrulă, inclusiv cu reprezentanți ai Jandarmeriei Române, cât și controale comune cu inspectorii ai Gărzii Naționale de Mediu, fiind aplicate de către APNA, în baza OUG 195/2005 actualizată 3 sancțiuni din care 2 procese verbale în care a fost aplicată sancțiune de avertisment și 1 proces verbal în care a fost aplicată o sancțiune de 25.000 pentru săvârșirea faptei de depozitare necontrolată de deșeuri în pe suprafața ariilor naturale protejate pe suprafața UAT Nucet, Satul de Vacanță Vârtoș.

Pe parcursul anului 2016 la propunerea APNA, pe suprafața ariilor naturale protejate, în zonele unde au fost inventariate cele mai multe locații de depozitare ilegale de deșeuri raportate la suprafață au fost organizate acțiuni de igienizare în colaborare cu autorități publice locale, școli din comunitățile din parc, voluntari, administratori fond forestier, astfel:

- în cursul lunii aprilie 2 acțiuni de igienizare a malul tehnic drept al râului Arieșul Mare, pe o lungime de aproximativ 5 km, tronsonul aparținând UAT Albac, Gârda, fiind evacuată o cantitate de 130 saci menajeri (120-240 L), deșeurile fiind ridicate de firmă de salubritate cu care cele două UAT-uri are încheiat contract de salubritate
- în cursul lunii mai o acțiune de igienizare a malul tehnic drept al râului Arieșul Mare, pe o lungime de aproximativ 3 km tronsonul aparținând UAT Scărișoara, fiind evacuată o cantitate de 40 saci menajeri (120-240 L), deșeurile fiind ridicate de firmă de salubritate cu care uat-ul are încheiat contract de salubritate
- în cursul lunii iunie o acțiune de igienizare în zona Padiș pe raza UAT Budureasa, proprietate a comunei Buntești inclusă în fond forestier administrat de către OS Codrii Beiușului R.A., la care au participat studenții de la Universitatea Babeș-Bolyai Facultatea de Educație Fizică și Sport și studenții de la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca fiind evacuați 100 de saci de deșeuri (120 L) care au

- fost predați către compania de salubritate SC Rienisal
- în cursul lunii iulie, în zona Cheile Gârdișoarei, fiind evacuați 20 saci menajeri (120 L), care au fost predați primăriei Gârda.
 - în cursul lunii septembrie în zona Bălcești a fost organizată o acțiune de ecologizare cu elevii Scolii Generale Beliș prin programul național „Let's do it Romania” prin care s-au adunat 25 de saci de deșeuri menajere.
 - în cursul lunii septembrie în zona Șesul Padiș – Padiș - Vărășoia a fost organizată o acțiune de ecologizare la care au participat angajații din cadrul SC Faist Mekatronic SRL prin programul național „Let's do it Romania” prin care s-au adunat peste 200 de saci de deșeuri menajere, care au fost preluați de Sc Faist Mekatronic SRL și transportați la Oradea în vederea predării către un operator specializat.

În ceea ce privește deșeurile rezultate în urma desfășurării activităților de exploatare forestieră, atât deșeuri lemnoase abandonate în parchete sau în platformele primare, inclusiv în albiile pâraielor, cât și deșeuri menajere generate și abandonate de muncitorii forestieri în jurul adăposturilor utilizate, în cursul anului 2016 s-a constatat faptul că lucrările de curățare a parchetelor sunt executate în proporție de 60%, platformele primare fiind curățate de resturi de exploatare la terminarea lucrărilor de exploatare forestieră, evitându-se depozitarea materialului lemnos pe albiile pâraielor, iar deșeurile menajere rezultate la adăposturile utilizate de muncitorii forestieri (construcții de tip nepermanent - vagoane forestiere) sunt evacuate periodic.

Cu toate acestea operatorii economici, muncitorii forestieri și personalul silvic au fost informați constant de către agenții de teren despre obligația legală de a curăța parchetele și platformele primare de resturi de exploatare și de menținere a locurilor de adăpost în stare de curățenie, iar în procedura de avizare a activităților de exploatare forestieră APNA a solicitat operatorilor economici o declarație pe proprie răspundere privind modul de evacuare a deșeurilor generate în urma desfășurării activității, fiind organizate patrulle în vederea verificării condițiilor impuse în avize.

Referitor la apele uzate în unele zone (ex. Platoul Carstic Ocoale, Padiș, Căput, etc.) lipsește un sistem de colectare, evacuare, epurare a apelor uzate, iar sistemele proprii care deservește construcțiile existente sunt ineficiente sau exploatate defectuos de către proprietari producându-se astfel o poluare difuză a apei care nu se filtrează în sistemele carstice și iese uneori la suprafață unde e utilizată ca apă potabilă.

Lipsa unui sistem eficient de distribuire a apei potabile și de epurare a apelor menajere sunt probleme majore care în unele zone constituie factori limitativi pentru dezvoltarea acestora, și pot duce la degradări ireversibile ale ecosistemelor subterane. Calitatea apelor curgătoare este afectată de poluarea cu deșeuri menajere din gospodăriile localnicilor, exemplu fiind malul tehnic drept al râului Arieșul mare de la izvor și până la confluența cu Valea Albacului, dar și din activitățile turistice. Fenomenul are o amploare mai mare în zona de intravilan din platoul Padiș și Valea Cetăților, în zona Văii Sighiștelului și în localitățile situate în bazinul superior al Văii Arieșului, satul de vacanță Vârtop.

În anul 2016 lucrările de modernizare a infrastructurii de transport pe suprafața PNA și siturilor Natura 2000 administrate au continuat, fiind finalizate lucrările de reabilitare a mai multor drumuri județene, forestiere și comunale.

Un caz particular îl reprezintă lucrările identificate de APNA în cursul lunii iulie, în albia minoră și majoră a râului Crișul Pietros când au fost identificate un număr de 8 utilaje de construcții de tip excavator care executau lucrări de săpături/excavații având ca rezultat modificarea configurației naturale a terenului, precum și configurația naturală a cursului râului Crișul Pietros, fără avizul RNP ROMSILVA – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. În urma verificărilor realizate la fața locului a rezultat faptul că aceste lucrări sunt cuprinse în cadrul proiectului” *Lucrări pentru înlăturarea efectelor calamităților naturale produse în b.h. Crișul Negru, jud. Bihor – OB.*

Consolidarea de mal pe râul Crișul Pietros”, proiect pentru care în cursul anului 2016 APNA a emis aviz nefavorabil în conformitate cu prevederile OUG 57/2007 actualizată și a Hotărârii Consiliului Științific al Parcului Natural Apuseni numărul 9/28.04.2016. Rezultatul acestei acțiuni a constat în faptul că lucrările au fost oprite de îndată, iar executantul acestora identificat ca fiind SC Repcon SA a fost sancționat de APNA cu suma de 30.000 lei conform prevederilor OUG 57/2007.

Una din principalele presiuni cu care se confrunta APNA de la începutul funcționării administrației este cea de extindere și dezvoltare a zonelor locuite, fără ca aceste activități să fie generate întotdeauna de nevoi locale mai curând de persoane sau grupuri de persoane din afara comunităților locale. Prin procesul de planificare, monitorizare și control APNA a încercat permanent să prevină degradarea peisajului, și biodiversității, fragmentarea și degradarea habitatelor prin mijloacele legale și logistice de care dispune. Cu toate acestea nivelul acestei categorii de presiuni rămâne ridicat. În anul 2016 prevenirea acestor presiuni a fost realizată în primul rând prin procesul de avizare de planuri și proiecte, ceea ce implică și activități de verificare și control precum și de corelare a datelor cu prevederile legale.

Pe parcursul anului 2016 au fost verificate de către agenții de teren amplasamentele a 26 de construcții pentru care a fost solicitat avizul APNA. Există în continuare, pe teritoriul PNA, numeroase construcții ilegale, atât inventariate în anii anteriori, cât și unele nou începute pe parcursul anului 2016. Au fost sesizate, ca și în anii anteriori, toate instituțiile cu competențe în domeniu, dar în nici una din situații nu au fost finalizate demersurile legale pentru intrare în legalitate, în multe cazuri nici nu au fost demarate astfel de demersuri. Construcțiile ilegale sunt situate atât în intravilanul localităților cât și în extravilanul acestora, inclusiv în zona de protecție integrală (zona Padiș, zona La Grajduri, Vărășoaia, zona Molhașurilor de la Izbuțe, Contur Lac, Gârda, Arieșeni) . Pe lângă construcția de clădiri, în zona de conservare specială au fost realizate și lucrări de alimentare cu energie electrică, lucrări de alimentare cu apă, fără aviz din partea APNA, fiind sesizate și în acest caz, instituțiile competente pentru soluționare în temei legal

O problemă majoră cu care se confruntă APNA este aceea că instituțiile abilitate (Consiliile Județene, Inspekția în Construcții, administratorii UAT-urilor), adoptă o politică de necolaborare privind rezolvarea acestor cazuri semnalate de personalul APNA.

Ca și rezultat al celor descrise mai sus, construcțiile ilegale identificate pe teritoriul declarat ca Parcul Natural Apuseni conform cu HG 230/2003 și a Siturilor Natura 200 conexe, în afara zonelor de dezvoltare durabilă au fost inventariate un număr de 604 construcții/investiții, care au fost comunicate către Garda Națională de Mediu – Comisariatul General București. Astfel în baza documentelor deținute de APNA și a sesizărilor transmise către Garda Națională de Mediu – Comisariatul Județean Cluj, Comisariatul Județean Bihor au fost verificate legalitatea construcțiilor edificate în zona Contur Lac, Valea Firii județul Cluj și Vărășoaia, Glăvoi, Vărtop, județul Bihor, iar în urma acestor acțiuni au fost depuse un număr de 37 sesizări penale privind realizarea de construcții/investiții pe suprafața ariilor naturale protejate în afara zonelor de dezvoltare durabilă și fără avizul APNA.

1.3.2. Supravegherea și controlul exploatării resurselor naturale

1.3.2.1. Supravegherea și controlul managementului fondului forestier

Pe parcursul anului 2016 în urma solicitărilor transmise de administratorii fondului forestier în vederea emiterii avizului APNA pentru partizile de produse principale, secundare, accidentale, igienă constituite în fondul forestier inclus în ariile naturale protejate administrate, agenții de teren au verificat amplasamentele a 193 de partizi astfel: O.S Sudrigiu – 1 partidă, OS Remeți – 4 partizi, OS Șoimi – 10 partizi, OS Codrii Beiușului – 1 partidă, OS Gârda – 7 partizi, OS Horea Apuseni – 4 partizi, OS Beliș – 6 partizi, O.S Huedin – 41 partizi, OSP Vlădeasa – Huedin – 1 partidă, O.S Mărgău S.R.L. - 53 partizi. În procesul de verificare s-a urmărit dacă amplasamentele partizilor nu sunt situate în zona de protecție integrală, aplicarea tratamentelor silvice promovează regenerarea

pe cale naturală a arboretelor, diametrul arborilor înscrisi în carnetul de inventariere corespunde cu diametrul arborilor inventariați în teren, recomandându-se respectarea prevederilor legale în vigoare privind exploatarea masei lemnoase precum și a prevederilor legale în vigoare specifice ariilor naturale protejate.

În anul 2016, corpul de pază al APNA a participat la acțiuni comune cu Poliția și Jandarmeria Română, personal silvic, reprezentanți ai Gărzii Forestiere pentru controlul circulației materialului lemnos, prevenirea și combaterea tăierilor ilegale de arbori, controale de fond realizate de administratorii fondului forestier inclus în ariile naturale protejate administrate, astfel:

- control parțial de fond în UB IV Ponor , ua 2 (ZPI),fond forestier proprietate publică a Comunei Mărgău adminsitrat de O.S Mărgău SRL unde au fost identificate trei cioate din specia molid
- control privind tăierile ilegale de arbori identificate în pășunile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier în zona ” Curba Lăzurani ”, unde au fost constatate și inventariate 46 de cioate nemarcate din specia molid, materialul lemnos (15,28 mc molid) găsit la fața locului fiind confiscat și predat în custodie la OS Beliș
- control parțial de fond în UB I Cerbu, ua 84 (ZPI), fond forestier proprietatea Composesoratului Cerbu, administrat de OS Horea Apuseni, au fost identificate 17 cioate din specia molid
- control parțial de fond în UP I Băița , ua 43A (ZMD),fond forestier proprietate publică a statului român adminsitrat de O.S Sudrigiu unde a fost identificată o cioată din specia brad
- control parțial de fond în UB I Pietroasa , ua 88A (ZMD),fond forestier proprietate publică a Comunei Pietroasa adminsitrat de O.S Șoimi unde au fost identificate trei cioate din specia molid

În toate cazurile au fost aplicate măsurile legale conform prevederilor legale în vigoare.

S-a constatat că în parchetele verificate nu se respectă întodeauna obligativitatea amplasării unui panou pe care trebuie înscrise principalele elemente de identificare ale parchetului, nu se respectă tehnologia și perioadele de exploatare, în unele parchete lemnul fiind corhănit, ceea ce este contrar prevederilor legislației și normelor tehnice silvice. De asemenea, nu sunt respectate traseele de scos-apropiat prevăzute în autorizația de exploatare iar pentru traseele de scos apropiat necesare pentru buna desfășurare a lucrărilor nu sunt solicitate avizul APNA, se lucrează în perioadele cu precipitații abundente iar curățarea parchetelor nu se realizează sau se face deficitar. Lucrările de exploatare se desfășoară ca și în anii anteriori, fără a se lua de măsuri pentru protejarea arborilor pe picior, iar semințișul existent nu este protejat, acesta fiind distrus în mare parte în parchetele de exploatare.

În lunile noiembrie – decembrie (perioada de recoltare a pomilor de Crăciun), au fost efectuate patrulări în zonele cu arborete cu brad pentru a preveni și combate tăierea ilegală și transportul fără acte de proveniență pentru aceștia. O parte din aceste patrule au fost organizate cu reprezentanți ai Poliției și ai Jandarmeriei Române și cu personal silvic.

Tăierile ilegale duc la depășirea capacității de producție a suprafețelor de pădure, fiind în mare parte monitorizate de APNA și se fac demersurile legale ce se impun în aceste situații. Ca urmare a acțiunilor de patrulare întreprinse în anul 2016 pe suprafețe din PNA, ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA 0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, au fost identificate tăieri ilegale de arbori atât din fondul forestier cât și din pajiști împădurite, pentru care s-au s-au întocmit rapoarte și au fost aplicate măsurile legale. Au fost surprinse transporturi de material lemnos tăiat ilegal pentru care s-a apelat serviciul de urgență 112 în vederea verificării legalității transporturilor, au fost înștiințate instituțiile abilitate și s-au adoptat măsurile legale.

Ca urmare a acțiunilor de verificare a managementului forestier, respectiv a patrulelor întreprinse privind limitarea / stoparea tăierilor ilegale de arbori din fondul forestier inclus în ariile

naturale protejate administrate efectuate de personalul de teren din cadrul APNA, în număr de peste 60 acțiuni la nivelul anului 2016, au rezultat aplicarea de sancțiuni conform Legii 171/2010 cu modificările și completările ulterioare în cuantum de 11.000 lei și confiscarea a 15.40 mc cherestea rășinoase, 25,48 mc lemn rotund molid, 2,4 mc grinzi rășinoase. Totuși, în prezent se pune o presiune puternică pe vegetația forestieră din afara fondului forestier, suprafețe care nu sunt incluse în circuitul silvic sau nu sunt administrate de ocoale silvice conform prevederilor legale în vigoare (zona Băliceana, Călineasa, Dosu Muncelului).

Motivul îl reprezintă faptul că proprietarii prezintă un total dezinteres în asigurarea pazei acestor suprafețe, fie că la întocmirea amenajamentelor silvice aceste suprafețe nu sunt incluse în circuitul silvic, ori terenurile sunt în litigii privind reconstituirea dreptului de proprietate.

Ca urmare a stimulentei acordate de APIA pentru întreținerea pășunilor, au existat cazuri în care unii din deținătorii de terenuri din PNA și siturile Natura 2000 conexe folosesc incendierea acestora sau defrișarea ienupărului și jneapănelui. Aceste activități sunt monitorizate permanent, pe baza protocoalelor de monitorizare pentru activități antropice și se adoptă măsurile legale ce se impun. Cu toate demersurile făcute de APNA pentru conștientizarea comunităților locale, și în anul 2016 s-a constatat incendierea vegetației de pe o pajiște din zona Văii Aleului, UAT Pitroasa jud. Bihor, personalul APNA participând la stingerea incendiului provocat de persoane neidentificate.

1.3.2.2. Supravegherea și controlul activităților de vânătoare, pescuit, combaterea braconajului

Pe parcursul anului 2016 corpul Pază a participat la supravegherea partizilor de vânătoare organizate pe suprafața fondurilor de vânătoare incluse în ariile naturale protejate administrate în vederea verificării respectării a condițiilor impuse în avizele APNA emise pentru această activitate, astfel au fost verificate 7 partizi de vânătoare organizate pe fondul cinegetic AB 1 Arieșul Superior, 5 partizi de vânătoare organizate pe fondul cinegetic CJ 50 Giurcuța.

Raportat la numărul fondurilor cinegetice incluse total sau parțial în ariile naturale protejate, precum și avizarea de către APNA a acțiunilor de recoltare a speciilor de interes cinegetic, s-a constatat faptul că nu sunt respectate condițiile impuse în avizul APNA privind anunțarea organizării partidelor de vânătoare în vederea supravegherii acestora de reprezentanții APNA.

În vederea combaterii braconajului la speciile strict protejate cât și cele de interes cinegetic, în colaborare cu reprezentanți ai Inspectoratului de Jandarmi, aferent județelor peste care se suprapun ariile naturale protejate administrate au fost organizate patrulări în zonele din PNA și Siturile Natura 2000 administrate cunoscute ca fiind frecventate de braconieri. În acest sens, în județul Bihor au fost vizate și patrulate 17 zone, în județul Alba 23 de zone, în județul Cluj 8 zone. Totodată au fost realizate patrulări pe 5 râuri pentru prevenirea și combaterea pescuitului ilegal, iar pe tot parcursul lunii octombrie au fost efectuate patrulări noaptea, pentru prevenirea braconajului la specii de pești, în perioada de reproducere la păstrăv. Totodată a fost constatat și un caz de braconaj piscicol pe cursul Someșului Cald pentru care s-au luat măsurile conform prevederilor legale în vigoare.

În prima jumătate a lunii octombrie, în perioada de rut a speciei cerb carpatin, agenții de teren au realizat patrulări în zonele expuse braconajului la cervide, parte din aceste patrulări fiind realizate cu reprezentanți ai administratorilor fondurilor cinegetice.

În cadrul programului de evaluare a speciilor de interes cinegetic, conform L 407/2006 actualizată, în cursul anului 2016 agenți de teren împreună cu reprezentanți ai fondurilor cinegetice, Agenției de Protecția Mediului, Garda Forestieră au participat la evaluarea efectivelor de interes cinegetic conform anexei 1 și 2 din L 407/2006 actualizată.

Ca și rezultat au efectuate peste 60 de patrulări fiind aplicate sancțiuni în cuantum de 1200 lei în baza OUG 23/2008 pentru nerespectarea regulilor privind pescuitul în apele de munte. s-a constatat faptul că față de anii precedenți acțiunile de braconaj s-au redus semnificativ, aici având un aport semnificativ implicarea administratorilor fondurilor cinegetice privind limitarea/stoparea

braconajului precum și mijloacele moderne de supraveghere (camere fote, video cu transmitere on-line) utilizate în prezent pentru supravegherea fondurilor cinegetice. Cu toate acestea, netransmiterea de către administratorii fondurilor cinegetice a modului și perioadele în care se dorește să se efectueze partidele de vânatoare duce la premisa că în prezent se practică într-o oarecare măsură o formă de vânatoare susceptibilă de încălcarea prevederilor legale.

1.3.2.3. Supravegherea și controlul pășunatului

Cu ocazia verificării stânelor de către agenții de teren s-a realizat și inventarierea acestora, inclusiv numărul de animale constatându-se faptul că efectivul de animale cu care se pășunează pe suprafața ariilor naturale protejate administrate este în creștere.

Până în prezent, nici un proprietar nu a solicitat avizul APNA pentru derularea activităților de pășunat pe suprafața ariilor naturale protejate administrate, deși se continuă activitatea de informare a localnicilor și a autorităților locale cu privire la prevederile legale privind pășunatul în ariile naturale protejate.

Paznicii de vânatoare ai Fondului Cinegetic 50 Giurcuța, reprezentanți ai APNA și Poliției Române au derulat o acțiune complexă pentru informarea și sancționare persoanelor care pășunează cu turme de oi în masivul Micău, pentru lipsa jujeului de la câinii de pază precum și pentru pășunatul în fond forestier.

În cursul anului 2016, reprezentanții APNA au participat împreună cu reprezentanți ai Gărzii Forestiere, Primăria Comunei Pietroasa, APM Bihor, F.C 63 Pietroasa, în vederea constatării pagubelor produse de speciile protejate de carnivore mari (Canis Lupus) asupra turmelor de ovine îpe suprafața ariilor naturale protejate administrate, zona Bălileasa (ZPI). La fața locului s-a constatat faptul că activitate de pășunat este neavizată de APNA, iar măsurile luate privind stoparea/limitarea atacurilor speciilor de carnivore mari asupra turmelor de ovine sunt inexistente.

1.3.2.4. Supravegherea și controlul activităților de recoltare de fructe de pădure, plante medicinale, etc.

În baza avizelor emise de către APNA privind recoltarea/achiziționarea de fructe de pădure, ciuperci au fost efectuate controale la punctele de achiziție fructe de pădure și ciuperci, precum și la culegători. Au fost organizate o serie de patrulare comune cu Poliția și cu Jandarmeria Română fiind realizate controale în vederea respectării condițiilor impuse prin avize, a respectării zonelor de unde se poate realiza recoltarea, depistării transporturilor ilegale de fructe de pădure/ciuperci. Au fost întocmite procese verbale de contravenție și a fost confiscată marfa transportată fără documente de însoțire.

Astfel, au fost organizate în colaborare cu Jandarmeria Română 12 acțiuni de verificare a modului de respectare a condițiilor impuse prin avizele APNA, constatându-se faptul că utilizarea punctelor de achiziție mobile rămâne o practică des utilizată de către persoanele juridice care desfășoară activități de recoltare / colectare produse nelemnoase specifice fondului forestier, iar cantitățile specificate în borderoul de achiziție nu corespund cu cele factice. Cu toate acestea având în vedere faptul că în legislația specifică ariilor naturale protejate nu există sancțiuni pentru colectare ci doar pentru recoltare, măsurile care se pot lua conform prevederilor OUG 57/2007 sunt limitate, propunând astfel că odată cu modificarea OUG 57/2007 să fie introdusă și sancțiunea pentru colectarea de fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale în afara suprafețelor avizate de administratorii/custozii ariilor naturale protejate. Având în vedere faptul că APNA nu dispune de mijloacele necesare cum ar fi cântare autorizate, recipiente de păstrare, mijloace de transport specializate a acestor produse nelemnoase, a distanțelor mari care trebuie parcurse până la centrele specializate de prelucrare a produselor nelemnoase unde se pot preda acestea și datorită faptului că aceste produse sun perisabile , iar măsurile care trebuie luate pentru conservarea acestora sunt urgente, duce la realizarea unor controale a căror rezultate nu sunt cele preconizate.

O altă problemă identificată pe suprafața PNA și a siturilor Natura 2000 administrate pe

teritoriului județului Cluj, este aceea că primăriile comunelor Beliș și Mărgău au emis autorizații individuale pentru persoane fizice care nu au domiciliul pe suprafața teritoriului administrat în vederea recoltării produselor nelemnoase specifice fondului forestier (fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale) de pe suprafețele deținute în proprietate, fără să se solicite avizul APNA conform prevederilor legale specifice ariilor naturale protejate. Ca și consecință a acestor reglementări puse în practică de cele două primării pe teritoriul județului Cluj s-a constatat faptul că acești "recoltatori autorizați" se organizează în tabere. Astfel în cursul anului 2016, în zona numită Coliba Botului (ZMD) a fost identificată o "tabără de culegători" ilegală, fiind aplicată o sancțiune în cuantum de 3000 lei conform OUG 57/ 2007. Cu ocazia acțiunilor de verificare întreprinse cu reprezentanți ai GNM CJ Cluj, IJJ Cluj activitatea a fost sancționată de personalul APNA.

Exploatarea resurselor naturale, reprezentate de fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale, exercită o presiune care, în condițiile unei legislații permissive preponderent neadecvate reglementării acestor activități, ca și a dificultăților de punere a ei în aplicare, poate să ducă la diminuarea acestor resurse. În situația unor studii de evaluare a impactului activității asupra mediului realizate superficial de către firmele din domeniu, aceste activități de colectare, achiziționare, comercializare a fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale etc., ar putea conduce, pe viitor, la afectarea gradului de conservare al habitatelor din care acestea sunt colectate.

1.3.2.5. Supravegherea și controlul activităților de exploatare a resurselor minerale

În anul 2015, în urma verificărilor au fost constatate încălcări ale legislației cu privire la exploatarea de resurse minerale în perimetrul carierei de piatră Mățișești, administrată de SC King Stone SRL. Neregulile constatate sunt nerespectarea condițiilor impuse în avizul APNA numărul 95/RA/11.09.2009 privind modul și tehnologiile de exploatare a resurselor minerale, precum și reducerea suprafeței fondului forestier. Din datele deținute de APNA fondul forestier care face obiectul ocupării ilegale este în administrarea OS Valea Arieșului, D.S Alba. În cursul lunii noiembrie reprezentanți ai APNA împreună cu reprezentanți ai OS Valea Arieșului și D.S Alba au verificat dacă suprafața pe care este amplasată cariera este proprietate publică de stat administrată de D.S Alba, O.S Valea Arieșului. În urma verificărilor s-a constatat că, fondului forestier care face obiectul ocupării nu este în administrarea D.S Alba, acesta fiind în proprietatea comunei Horea, administrat de OS Horea-Apuseni. Ulterior a fost adus la cunoștința APNA faptul că OS Horea – Apuseni a constatat afectarea fondului forestier administrat de către carieră și a aplicat o sancțiune contravențională.

Față de cele prezentate mai sus corpul pază a verificat periodic în cursul anului 2016 dacă pe suprafața carierei de la Mățișești sunt desfășurate activități de exploatare resurselor minerale constatându-se faptul că în cursul anului 2016 nu au fost demarate activități de exploatare.

1.3.3. Supravegherea și controlul activităților de turism

Privind supravegherea și controlul activităților turistice pe parcursul anului 2016 împreună cu reprezentanți ai Inspectoratelor de Jandarmi aferente județelor peste care se suprapun ariile naturale protejate administrate în perioada iunie-august au fost întreprinse un număr de 16 patrule privind limitarea/stoparea activităților de campare în afara locurilor special amenajate, aprinderea focului, accesul cu mijloace motorizate, accesul în mediul subteran, depozitări necontrolate de deșeuri.

Agenții de teren au efectuat verificări ale respectării condițiilor contractuale referitoare la administrarea peșterilor turistice amenajate din județul Alba de către Primăria Comunei Gârda de Sus și a Peșterii Urșilor de la Chișcău, județul Bihor, fiind vizate aspecte privind respectarea programului și a regulilor de vizitare, gestionarea deșeurilor și corectitudinea eliberării билетelor de vizitare.

În cursul anului 2016 agenții de teren au efectuat patrulări privind verificarea condițiilor impuse prin avizele eliberate de către APNA pentru 15 evenimente desfășurate pe suprafața ariilor

naturale protejate administrate. Având în vedere solicitările Cluburilor de Speologie fie pentru activități de turism speologic, cercetare, ture de explorare, au fost organizate acțiuni de verificare a condițiilor impuse în avizul APNA.

Un caz particular l-a reprezentat verificarea avizului numărul 204/RA/31.08.2016, emis de APNA la solicitarea Clubului de Speologie Cristal Oradea, când s-a constatat faptul că persoanele care desfășurau activități în Peștera Padiș nu erau menționate în aviz, fapt pentru care reprezentanții APNA au aplicat o sancțiune contravențională în cuantum de 3000 lei conform prevederilor OUG 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.

Ca urmare a verificărilor realizate la nivelul anului 2016 de corpul Pază a constatat faptul că odată cu terminarea lucrărilor la principale căi de transport, afluxul de turiști este în creștere. Astfel un exemplu ar fi zona Padiș - Glăvoi, unde datorită faptului că nu există locuri special amenajate pentru campare, un management al deșeurilor adaptat nevoilor actuale ale zonei, amplasarea corturilor, vetrelor de foc sunt aleatorii, ducând astfel la pericolul apariției de noi locații de depozitari de deșeuri și altor presiuni care pun în pericol capitalul natural al ariilor naturale protejate administrate.

Ca și rezultat în urma patrulărilor efectuate au fost întocmite 28 procese verbale de constatare și sancționare a neregulilor constatate, fiind aplicate sancțiuni în cuantum de 25.000 lei.

1.3.4. Colaborarea cu alte instituții ale statului, servicii publice, organizații neguvernamentale

Pe parcursul anului 2016 reprezentanții ai APNA au participat la o serie de acțiuni comune în colaborare cu reprezentanții ai Poliției Române (27 acțiuni), Inspectoratele de Jandarmi Bihor, Alba și Cluj (21 acțiuni), Gărzii Naționale de Mediu, Comisariatele Județene Bihor, Alba, Cluj, (12 acțiuni), Garda Forestieră Bihor și Cluj (3 acțiuni) și 92 acțiuni cu alte instituții (ocoale silvice, primării, consilii județene, cluburi speologice, ONG-uri etc.)

1.3.5 Probleme actuale în organizare și funcționare

- mijloacele de deplasare sunt insuficiente, cum ar fi autoturisme de teren, atv-uri, snowmobile, care să acopere nevoile de deplasare dacă ne referim la numărul de unități necesare și a faptului că în urma contractului de administrare numărul 132/19.11.2014 încheiat cu Regia Națională a Pădurilor – Romsilva , suprafața administrată de APNA a crescut cu aproximativ 20.000 hectare, este necesară achiziția de autovehicule care corespunde din punct de vedere tehnic și funcțional nevoilor noastre.
- Este necesară înnoirea anumitor dotări ale personalului de teren, cum ar fi: aparate foto, camere foto/video de monitorizare, aparate gps, aparate telefonice utilizate în activitățile de monitorizare, control și supraveghere, ca activități desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate.
- legislație permisivă neadecvată la specificul ariilor naturale protejate.
- comunicarea slabă între factorii interesați și alte instituții ale statului privind reglementarea activităților desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate cum ar fi utilizarea teritoriului, exploatarea masei lemnoase, activitățile de pășunat și cele de întreținere a pajiștilor, spații de campare, etc.

1.4. Managementul datelor

Aspectele privind managementul datelor presupune colectarea de informații din teren cu ajutorul echipamentelor din dotare (GPS-uri, palmtop-uri, laptop de teren) într-un format compatibil cu sistemul GIS, prelucrarea acestora și corelarea/integrarea în baza de date a APNA care cuprinde o gamă largă de informații, structurate pe categorii relevante din punct de vedere al

managementului ariilor naturale protejate.

În anul 2016 s-a continuat colectarea din teren a datelor menționate și integrarea acestora în format GIS, pentru a se genera un tablou al diverselor categorii de activități.

Principalele date spațiale colectate în acest mod vizează observații asupra faunei/florei/habitatelor, care se integrează în straturi tematice GIS, respectiv informațiile adiacente unor fișe tipizate de inventariere/monitorizare a diverselor aspecte de interes pentru APNA, precum: amplasamente de construcții permanente din aria protejată, stâne, alte construcții cu caracter temporar, spații de cazare și servirea mesei, respectiv amplasarea de panouri de avertizare/informare (care se inventariază ca parte a unei baze de date de interes turistic).

De asemenea se inventariază continuu și se păstrează o evidență, actualizată mereu, privind localizarea depunerilor de deșuri.

De asemenea se preiau datele cu referință spațială identificate în cadrul documentațiilor depuse la APNA în vederea obținerii avizelor (planuri de situație, piese desenate din planuri de amenajarea teritoriului sau amenajamente ale fondului forestier, etc.) care se scanează și referențiază sau date spațiale în format digital obținute ca urmare a de punerii în anexă la solicitarea de avizare a documentației pe suport digital. Aceste date sunt folosite ca date suport suplimentare. Acest aspect reprezintă o activitate discontinuă și furnizează date în special privind proprietatea și administrarea terenurilor și modul de utilizare a acestora. În cursul anului 2016 au fost integrate în baza de date noi date cu privire la situația a 94 de amplasamente care fac referire la solicitări de avizare a construcțiilor pentru diverse proiecte și activități printre care și un amenajament silvic din jud. Cluj, respectiv informațiile adiacente a 6 planuri urbanistice de detaliu (PUD) și un plan urbanistic zonal (PUZ), .

1.5. Reintroducerea speciilor dispărute

Nu este cazul în anul 2016.

1.6. Reconstrucție ecologică

Nu este cazul în anul 2016 pentru PNA și siturile Natura 2000 conexe.

1.7. Implementarea setului de măsuri minime de conservare, respectiv a planului de management

Programul de activitate pentru anul 2016 al personalului APNA s-a desfășurat în conformitate cu Planul de lucru anual, care transpune prevederile propunerii de Plan de management. Prin activitățile curente, personalul APNA a pus în practică mare parte din măsurile prevăzute în seturile minime de măsuri de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar prezente în PNA, și siturile Natura 2000 conexe.

Printre aceste activități se numără:

- avizarea planurilor, proiectelor, activităților de pe raza PNA, siturilor Natura 2000 conexe, cu impunerea unor condiții specifice, conform seturilor minime de măsuri de conservare pentru habitate și specii;
- controlul, monitorizarea implementării planurilor, proiectelor, derulării activităților de pe teritoriul PNA și siturile Natura 2000 conexe;
- monitorizarea depozitării deșeurilor;
- controlul, monitorizarea activităților de management forestier;
- controlul, monitorizarea activităților de pășunat;
- controlul, monitorizarea activităților turistice;
- controlul, monitorizarea, interzicerea activităților, altele decât cele prevăzute în OUG nr.57 cu modificările și completările ulterioare în zonele de protecție strictă și integrală;
- aplicarea măsurilor pentru asigurarea managementului conservării habitatelor și speciilor.

P2. TURISM

2.1. Infrastructură de vizitare

Pe teritoriul PNA există un sediu administrativ și 3 centre de vizitare, după cum urmează:

- Centrul Administrativ și de Vizitare al PNA – sediul al APNA în localitatea Sudrigiu;
- Centrul de vizitare Gârda – Arieșeni, pe DN 75, între localitățile Arieșeni și Gârda de Sus, pentru partea sudică a PNA, în cursul anului 2014 a fost vizitat de un număr de 3468 turiști care au solicitat informații despre PNA, agenții de teren oferind informații despre obiectivele turistice de pe teritoriul PNA care se pot vizita precum și despre regulile de vizitare conform prevederilor legale în vigoare;
- Centrul de vizitare Padiș, în vecinătatea Cantonului Silvic Padiș, pentru partea centrală a PNA. Acest centru a beneficiat în cursul anului 2014 de lucrări de investiții privind asigurarea funcționării la parametri normali asigurându-se astfel un climat optim pentru desfășurarea activităților în interiorul centrului;
- Centrul de vizitare Doda Pili, în localitatea Doda Pili, pentru partea nord-estică a PNA, care în cursul anului 2016 a beneficiat de lucrări de reparații privind înlocuirea gresiei exterioare, zugrăvirea camerei centralei termice, schimbarea burlanelor, refacerea aleilor betonate din jurul clădirii.
- Centrul de vizitare Cefa, care deservește administrativ Parcul Natural Cefa, aflat de asemenea în patrimoniul și administrarea APNA.
- Traseele turistice montane din PNA au fost modificate de APNA împreună cu serviciile publice Salvamont în urma unui proiect de reorganizare a sistemului de trasee turistice din PNA în vederea simplificării acestuia, a creșterii siguranței turiștilor și a protejării unor obiective sensibile.

Pe teritoriul PNA și Siturilor Natura 2000 administrate există un număr de 52 de trasee turistice, însumând 560 km, din care 33 trasee turistice cu o lungime totală de 499,6 km sunt omologate, restul fiind în curs de omologare. În anul 2016, pe o lungime de 120 km au fost rematerializate limitele Parcului Natural Apuseni.

În zone de interes turistic, științific, zone sensibile, căi de acces din PNA sunt instalate un număr de 7 panouri de intrare în parc la 3 dintre acestea în cursul anului 2016 a fost schimbată informația și realizate lucrări de întreținere și 160 panouri informative, de conștientizare, de avertizare etc., din care 28 au fost instalate în cursul anului 2016, iar pe drumurile de acces în zona de protecție integrală au fost amplasate 2 bariere în vederea restricționării accesului. Totodată pe parcursul anului 2016 pe zona Alba au fost realizate de către APNA 3 panouri de informare având dimensiunile de 2m x 1.5m care au fost amplasate la Peștera Ghețarul de la Scărișoara, centrul Comunei Gârda, și în parcare limitrofă DN 75, această parcare fiind amenajată cu sprijinul reprezentanților Carierei de la Băița.

2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului

Promovarea ariilor naturale protejate și oferirea informațiilor privind obiectivele turistice de interes se realizează în cadrul centrelor de vizitare care fac parte din infrastructura PNA, precum și la punctele de informare turistică. În prezent pe suprafața ariilor naturale protejate există 7 puncte de informare turistică, localizate în Localitatea Gârda de Sus - Comuna Gârda de Sus - Județul Alba, Localitatea Ghețari - Comuna Gârda de Sus - Județul Alba, Platoul Călineasa - Comuna Gârda de Sus - Județul Alba; Localitatea Scărișoara - Comuna Scărișoara - Județul Alba; Localitatea

Sohodol - Comuna Albac - Județul Alba; Localitatea Nucet - Județul Bihor; Localitatea Beliș - Comuna Beliș - Județul Cluj.

Centrele de vizitare și punctele de informare turistică au rol administrativ, precum și de informare a vizitatorilor, membrilor comunităților locale, creând o punte relațională între aceștia și APNA.

În Centrul Administrativ și de Vizitare de la Sudrigiu sunt organizate ședințe și întâlniri de lucru, conferințe, prelegeri, activități în parteneriat și pentru comunitatea situată pe teritoriul ariilor naturale protejate aflate în administrarea APNA.

Panourile de informare turistică sunt amplasate în zonele cheie și cu aflux mare de turiști, fiind realizate de către APNA din resurse proprii, prin proiectele derulate sau în colaborare cu parteneri, acestea fiind întreținute, reparate și, acolo unde este cazul înlocuite de către APNA. În anul 2016 APNA a realizat 6 panouri noi de informare turistică, dintre care 3 au fost realizate cu fonduri provenite dintr-o sponsorizare, iar celelalte 3 au fost finanțate prin proiectul “Zilele Parcului Natural Apuseni”, în cadrul căruia APNA a avut calitatea de partener.

Numărul spațiilor de cazare și alimentație publică situate pe teritoriul ariilor naturale protejate este în creștere, fapt constatat și din numărul avizelor emise de către APNA pentru realizarea unor astfel de construcții/investiții. Prin urmare, în anul 2016, au fost inventariate în total 141 pensiuni/hoteluri/restaurante/moteluri/etc., a căror activități sunt asigurate de persoane juridice.

În ceea ce privește spațiile pentru campare, acestea se găsesc în mai multe zone situate în zona de dezvoltare durabilă a activităților umane, în locațiile Poiana Glăvoi, Valea Sighiștelului, intravilan Padiș, intravilan Ic Ponor, intravilan Gârda de Sus, chiar dacă nu sunt amenajate în mod corespunzător și nu dispun de toate facilitățile necesare. În acest sens, APNA în cadrul dezbaterilor realizate la evenimentul PadișFest pe tema turismului responsabil, și-a exprimat în mod public susținerea pentru orice demers legal care să aibă ca scop amenajarea corespunzătoare a spațiilor de campare.

Spații de campare mai sunt oferite și de către întreprinzători particulari, proprietari de pensiuni, sau localnici, pe terenuri proprietate personală, în zone situate în intravilan.

De asemenea, precizăm că în anul 2016 personalul din structura APNA a întreprins mai multe activități de ghidaj.

Pentru promovarea turismului au fost desfășurate o serie de activități de informare a comunităților locale și a turiștilor, prin susținerea de prezentări și distribuirea de materiale promoționale, astfel că APNA a realizat 200 de imagini de promovare cu magnet și un număr de 900 de pliante, din care 800 de bucăți cu sprijinul Consiliului Județean Bihor.

Atât pe pagina web a APNA: <http://www.parcapuseni.ro> cât și pe pagina de Facebook a Parcului Natural Apuseni sunt afișate date de interes turistic în limba română, precum și rezultate obținute în urma acțiunilor desfășurate de personalul angajat. În anul 2016 s-a asigurat mentenanța acestor paginii, fiind făcute în permanență actualizări în ceea ce privește informațiile care sunt afișate și de interes.

2.3. Managementul vizitatorilor

Pe parcursul anului 2016 personalul APNA a oferit informații vizitatorilor în centrele de vizitare operaționale, cu privire la activitățile turistice care se pot desfășura pe teritoriul ariilor naturale protejate.

La sediul administrativ din Sudrigiu au fost solicitate informații de către 373 de vizitatori, precum și de 11 grupuri de vizitatori străini, cărora le-au fost oferite informații în limba engleză și limba spaniolă.

În anul 2016 la Centrul de Vizitare Padiș care deservește partea centrală a PNA au solicitat informații privind o serie de activități care se pot derula pe teritoriul ariilor naturale protejate aproximativ 350 de turiști.

La Centrul de Vizitare Gârda-Arieșeni au solicitat informații despre obiectivele de interes turistic, un număr de 1985 turiști din care 378 străini și 254 copii.

Turismul de weekend se practică în cea mai mare parte în zona județului Cluj, în sezonul estival înregistrându-se un aflux important al acestora, numai la Centrul de Vizitare Doda Piliu fiind oferite informații la 368 de vizitatori.

Numărul turiștilor a fost redus în timpul iernii pe teritoriul administrativ al județelor Bihor și Cluj, acesta fiind mai concentrat în județul Alba datorită existenței pârtiilor de schi.

Personalul de teren al APNA a fost implicat inclusiv în supravegherea activității de turism, prin realizarea unor patrule comune cu Jandarmeria Română și Poliția Română, încercându-se astfel prevenirea și reducerea numărului de cazuri de acces cu mijloace motorizate în afara drumurilor publice, pe care accesul este interzis.

În ceea ce privește proveniența turiștilor, s-a constatat că ponderea cea mai mare o reprezintă turiștii români, majoritatea lor nefiind la prima vizită în ariile naturale protejate. Acestea au fost vizitate și de un număr mare de turiști străini, cei mai mulți fiind turiști maghiari, urmați ca număr de turiști din Slovacia, Cehia, Polonia, Olanda, Belgia, Franța. Obiectivele principale ale vizitei sunt reprezentate de relieful spectaculos și traseele montane deosebite, frumusețea peisajelor, precum și prezența fenomenelor carstice.

În anul 2016 se estimează că aproximativ 350.000 de persoane au vizitat ariile naturale protejate aflate în administrarea APNA. Având în vedere faptul că există o varietate mare în ceea ce privește posibilitățile de realizare a activităților recreative, precum și multitudinea obiectivelor de interes turistic, numărul estimat este relativ mic, deoarece aproximativ o treime din numărul de turiști au fost doar cei care au vizitat peșterile de pe teritoriul PNA care dețin infrastructură de vizitare sau care au obținut avizul APNA pentru diferite forme de vizitare. În acest sens, precizăm că în anul 2016, conform raportărilor transmise de către persoanele juridice care administrează peșterile în parteneriat cu APNA, au fost 45839 de turiști care au vizitat Peștera Urșilor - Chișcău, 34200 de turiști au vizitat peșterile Poarta lui Ionele și Ghețarul Scărișoara și 12526 de turiști au vizitat Peștera Ghețarul de la Vârtope, aceasta din urmă fiind administrată în mod direct de către APNA.

În funcție de numărul de avize emise de APNA pentru activități de turism speologic specializat și pentru activități recreative în ariile naturale protejate, se poate observa că numărul de turiști care vizitează ariile naturale protejate este în ascendență de la an la an.

P3. CONȘTIENTIZARE, CONSERVARE TRADIȚII ȘI COMUNITĂȚI LOCALE

3.1. Tradiții și comunități

Cea mai reprezentativă datină a locuitorilor din zona Munților Apuseni este organizarea târgurilor anuale atât în zonele locuite cât și în zonele muntoase în timpul verii.

Târgul lemnarilor care se organizează la jumătatea lunii august în comuna Horea, precum și *Târgul de la Călineasa* asemănător ca specific celui de pe Muntele Găina, organizat pe 13 iulie în fiecare an, prezintă o importanță deosebită pentru comunitățile din zonă și care evocă spiritul moșilor.

De asemenea, mai sunt organizate și târguri periodice, printre care cele opt târguri din comuna Gârda de Sus, care au scop comercial și de promovare a produselor tradiționale confecționate în aceste zone. În cadrul acestor târguri moșii comercializează ciubere, greble, donițe și diferite produse artisanale cum ar fi tulpicele, iar crișenii, fructe, legume, țesături și obiecte ceramice caracteristice zonelor, din împrejurimile Beiușului.

Personalul APNA participă în mod constant la aceste manifestări organizate în comunitățile locale situate pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate.

3.2. Conștientizare și comunicare

În anul 2016 activitatea de conștientizare și comunicare, s-a concretizat prin acordarea a 20 de interviuri de către personalul APNA pentru promovarea imaginii ariilor naturale protejate, dintre care 13 interviuri difuzate la radio, 3 interviuri televizate și 4 articole publicate în presa scrisă. De asemenea, în data de 14.04.2016, APNA a transmis către mai mulți operatori în domeniu un comunicat de presă privind desfășurarea acțiunilor de igienizare pe râul Arieș.

Personalul APNA a participat în perioada 15-16 martie 2016 la workshopul local „Evaluarea serviciilor ecosistemice ale ariilor protejate din România” organizat la CV Gârda, în cadrul proiectului ValueEcoServ derulat de către Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă, proiect în care ariile naturale protejate administrate de APNA au fost zonă pilot.

În perioada 22-25 mai 2016 reprezentanții APNA, respectiv directorul, contabilul și biologul au participat la evenimentul "Ziua Europeană a Parcurilor", eveniment organizat în localitatea Tulcea, Județul Tulcea. În cadrul acestui eveniment au fost prezentate materiale informative și promovare, precum și produse tradiționale locale, în scopul promovării ariilor naturale protejate administrate.

În perioada 15-17 iulie 2016 întreg personalul APNA a participat la evenimentul PadișFest din cadrul proiectului “Zilele Parcului Natural Apuseni” derulat de către Asociația Compas în parteneriat cu APNA, respectivul eveniment fiind organizat la Centru de Vizitare Padiș și în Poiana Glăvoi. Acest eveniment a fost organizat cu scopul promovării turismului responsabil în Parcul Natural Apuseni prin derularea unor activități de educație ecologică, dezbateri cu factorii interesați pe tema turismului responsabil și a serviciilor turistice de calitate, târg de produse tradiționale, precum și lansare de carte și o serie de audiții muzicale.

În perioada 02-04 septembrie 2017 a avut loc, în localitatea Albac, cea de a XII-a ediție a Târgului Național de Turism Rural de la Albac, organizat de către Consiliul Județean Alba – unicul târg de turism rural din Transilvania, la care au participat și reprezentanți ai APNA cu un stand de prezentare al PNA, ocazie cu care au fost distribuite pliante, postere, materiale informative privind ariile naturale protejate.

Personalul de teren din structura APNA a participat la 13 evenimente derulate pe teritoriul ariilor naturale protejate, în vederea supravegherii și sprijinirii desfășurării mai multor activități sportive, educative și culturale, cum ar fi:

- “Festivalul Pereților de Gheață” de la Cascada Văluț Miresei, organizat de Serviciul Public

- Salvamont-Salvaspeo Vlădeasa;
- „Serbările Zăpezii 2016”, în Satul de Vacanță Vârtoș, eveniment organizat de Autoritatea Publică Oraș Nucet;
- Școala Națională de Speologie – ediția XXIV în zona Padiș, organizată de către Federația Română de Speologie, Școala Română de Speologie și Asociația Română de Educație Speologică;
- Exercițiul Național Salvaspeo desfășurat în peștera Avenul din Șesuri și organizat de către Corpul Român Salvaspeo-Corsa;
- La filmarea, în peștera Cetățile Ponorului a unui documentar intitulat “Românii – Povestea unui neam” care se va lansa la celebrarea împlinirii a 100 de ani de la Marea Unire, realizat de către S.C. DOMINO CINETV S.R.L.;
- Ediția a 21-a a taberei MASH - Medical Adventure School in Holiday, în zona Glăvoi, organizată de către Asociația Serviciul pentru Asistență în Situație Specială (SARTISS);
- acțiunea derulată de către Întreprindere Individuală Fly Fishing România privind suplimentarea pâraielor Alunu Mic, Bătrâna și Firea, afluenți ai râului Someșul Cald cu specia *Salmo trutta fario* (păstrăv de munte);
- Smida Jazz Festival în localitatea Smida, comuna Beliș, Județul Cluj, organizat de Asociația Transylvanian Cultural Development în parteneriat cu S.C. Smiro Tour S.R.L. și S.C. Smiro Activ S.R.L.;
- Ediția a 5- a a concursului de alergare montană Runsylvania Wild Race organizat de Clubul Ecologic Transilvania,

precum și alte concursuri de alergare montană, caiac, raliu, enduro, pescuit, activități de educație speologică, teambuilding sau activități de colectare și transport a deșeurilor de pe teritoriul ariilor naturale protejate.

3.3. Educație ecologică

Pe parcursul anului 2016, APNA a realizat o serie de activități de educație ecologică care au constat în prezentări destinate comunităților locale, în special, tinerilor de vârstă școlară, studenților și personalului didactic din cadrul unor instituții de învățământ superior din țară și nu în ultimul rând turiștilor care au vizitat ariile naturale protejate. Printre temele de interes amintim: patrimoniul natural, specificul și importanța ariilor protejate, gestionarea deșeurilor, integritatea peisajului, metode de poluare și efectele lor asupra mediului, oamenilor și animalelor, prevederi legislative în domeniul protecției naturii.

Reprezentanții APNA au desfășurat o amplă campanie în privința găsirii de soluții alternative pentru managementul defectuos al deșeurilor de pe suprafața ariilor naturale protejate, astfel că au fost întreprinse mai multe acțiuni de identificare a deșeurilor și de igienizare a zonelor importante cu implicarea comunităților locale, a studenților și a altor entități interesate de acest aspect.

În data de 16.06.2016, APNA a desfășurat acțiunea *Un pas înainte pentru Arieșeniul curat* în colaborare cu Liceul Tehnologic de Turism și Alimentație Arieșeni, în cadrul proiectului *”Zilele Parcului Natural Apuseni”* derulat în parteneriat cu Asociația Compas. Obiectivul acestei acțiuni a fost inventarierea deșeurilor abandonate în Parcul Natural Apuseni, mai exact în locațiile Valea Arieșului, Cobleș, Fața Lăpușului situate pe teritoriul U.A.T. Arieșeni. La acțiune au participat 45 de elevi din clasele a V-a, a VI-a și a VII-a din cadrul Liceului Tehnologic de Turism și Alimentație Arieșeni, fiind însoțiți de 3 cadre didactice și 9 persoane din cadrul APNA. În urma acțiunii au fost identificate în total 34 de locații cu deșeuri abandonate, atât deșeuri menajere cât și rezultate din construcții, însumând aproximativ 217 m³. În acest sens, elevii au propus mai multe măsuri care să fie aduse la cunoștința autorităților publice responsabile, în principal Primăriei Arieșeni și Consiliul Local Arieșeni, cum ar fi: aplicarea de sancțiuni persoanelor care nu respectă legislația privind modul de gospodărire a deșeurilor; amenajarea de locuri speciale pentru colectarea deșeurilor,

precum și ridicarea, respectiv transportul acestora de către firme specializate; depozitarea selectivă a deșeurilor; desfășurarea acțiunilor de conștientizare a comunităților locale privind gestionarea deșeurilor; realizarea în școli a unui comitet care să identifice în permanență locații cu deșeurii abandonate și să înștiințeze instituțiile abilitate în acest sens.

În data de 14.04.2016, respectiv 05.05.2016, reprezentanții APNA împreună cu membrii comunităților locale din comunele Albac, Gârda de Sus, Scărișoara au efectuat acțiuni de igienizare a râului Arieș pe o distanță de aproximativ 7-8 km, unde s-au strâns peste 160 de saci de deșeurii.

Studentii de la Facultatea de Educație Fizică și Sport din cadrul Universității Babeș Bolyai Cluj-Napoca împreună cu personalul APNA au desfășurat o acțiune de igienizare în zona Padiș în data de 23.06.2016, în urma căreia au rezultat o cantitate de 8 m³.

O altă acțiune de igienizare la care a participat personalul APNA, a avut loc în data de 15.09.2016 pe Valea Gârdișoara cu sprijinul reprezentanților Ocolului Silvic Gârda și al locuitorilor din cătunul Casa de Piatră, pentru un număr de trei locații diferite.

Acțiuni de igienizare s-au desfășurat și în data de 24.10.2016 în zona Padiș și zona Beliș în cadrul campaniei *Let's do Romania*, cu participarea reprezentanților APNA și ai Societății Faist Mekatronik SRL.

Pe parcursul anului s-au realizat mai multe activități de educație ecologică atât în unitățile de învățământ, respectiv cu elevii Școlii Generale din Câmpani, județul Bihor în data de 11.05.2016, cât și în cadrul unor evenimente organizate cum ar fi PadișFest, unde am beneficiat de suportul personalului din cadrul proiectului Life Connect Carpathians. De asemenea, în data de 17.08.2016 un grup de 23 de voluntari de la Organizația Națională Cercetășii României au contribuit la amenajarea potecii spre Ghețarul de la Vârtoș.

La CV Gârda în data de 27.07.2016, personalul APNA a desfășurat activități de pregătire a unui grup de 8 elevi de la Școala Generală Emil Racoviță Gârda de Sus în vederea participării la concursul Junior Ranger realizat la Parcul Național Piatra Craiului.

În cadrul CAV Sudrișiu, CV Gârda și CV Doda Piliu reprezentanții APNA au susținut o serie de prezentări pentru grupuri de elevi, studenți și alți vizitatori, ce au avut ca scop cunoașterea capitalului natural și cultural, al obiectivelor și scopului managementului ariilor naturale protejate, precum și promovarea Parcului Natural Apuseni ca Destinație Europeană de Excelență (EDEN), după cum urmează:

- 10.05.2016 - prezentare destinată studenților de la Facultatea de Silvicultură și exploatarea forestiere din Brașov în cadrul CAV Sudrișiu;
- 31.05.2016 - prezentare destinată studenților de la Facultatea de Geografie din București în cadrul CAV Sudrișiu;
- 10.06.2016 - prezentare destinată turiștilor în cadrul proiectului implementat Întreprindere Individuală Fly Fishing România în cadrul CV Doda Piliu;
- 22.06.2016 - prezentare destinată elevilor de la Școala Gimnazială Dimitrie Cantemir din Oradea în cadrul CAV Sudrișiu;
- 24.06.2016 - prezentare destinată studenților de la Universitate din Germania în cadrul CV Gârda;
- 23.07.2016 - prezentare destinată studenților de la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului Timișoara în cadrul CV Gârda;
- 10.08.2016 - prezentare destinată elevilor de la Liceul Tehnologic Ocna Mureș în cadrul CV Gârda;
- 19.08.2016 - prezentare destinată reprezentanților delegați din partea RNP Romsilva, direcții silvice din țară și Ocolul Silvic Gârda în cadrul CV Gârda;
- 02.11.2016 - prezentare destinată elevilor de la Colegiul Național Avram Iancu Cîmpeni în cadrul CV Gârda.

APNA a organizat în data de 12.09.2016 la sediul acesteia o întâlnire cu reprezentanți ai organizațiilor speologice interesate să desfășoare activități pe suprafața Parcului Natural Apuseni și

a siturilor Natura 2000 administrate, în vederea unei bune colaborări și adoptarea unor măsuri corespunzătoare pentru protecția și conservarea patrimoniului subteran.

P4. MANAGEMENT ȘI ADMINISTRARE

4.1. Echipament și infrastructură de funcționare

Echipament si infrastructura	Valori in lei, pentru:		Sursa investitiei
	2015	2016	
Total constructii, din care:	4.733.140	4.733.140	
DRUM ACCES LA CENTRUL DE VIZITA	57.947	57.947	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE CEFA	568.171	568.171	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE PADIS	1.056.151	1.056.151	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE DODA-PILII	584.610	584.610	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE GARDA-ARIESENI	698.655	698.655	fonduri PHARE CBC
CENTRU ADMIN.SI DE VIZITARE SUDRIGIU	1.696.388	1.696.388	fonduri PHARE CBC
RACORD ELECTRIC SUBTERAN CEFA	22.346	22.346	fonduri PHARE CBC
RACORD ELECTRIC SUBTERAN SUGRIGIU	22.312	22.312	fonduri PHARE CBC
RACORD ELECTRIC CV PADIS	14.953	14.953	fonduri proprii
USA SI GARD DE FIER	11.607	11.607	
Echipamente tehnologice	148.161	148.161	fonduri PHARE CBC
Mijloace de transport, din care:	983.631	983.631	
AUTOVEHICUL SPECIAL N2G-MERCEDES	754.930	754.930	fonduri PHARE CBC
AUTOTURISM LADA NIVA	30.148	30.148	fonduri PHARE CBC
OPEL VIVARO	58.901	58.901	fonduri PHARE CBC
DACIA DUSTER LAUREATE 15 110 E5 4X4	66.106	66.106	fonduri proprii
DACIA DUSTER LAUREATE 15 110 E5 4X4	73.546	73.546	
Mobilier,aparatura,birotica	1.287.024	1.287.024	fonduri PHARE CBC
TOTAL GENERAL	7.151.956	7.151.956	

4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare

În conformitate cu contractul de administrare a PNA și a siturilor Natura 2000 ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, ROSCI0002 Apuseni și ROSCI0016 Buteasa, înregistrat la APNA cu nr. 2056/19.11.2014 structura de personal minimă aprobată se structurează după cum urmează: 6 persoane la birou, respectiv 13 agenți de teren / rangeri. Datorită mișcărilor de personal (demisii, angajări) numărul acestora a fluctuat, însă cu toate acestea administrația a manifestat o preocupare continuă pentru asigurarea ocupării în întregime a întregii scheme de personal aprobate conform contractului de administrare. O situație sintetică la nivelul anului 2016 este prezentată în tabelul următor.

Numar total de personal, din care:	2016
	18
Personal de birou	6
Personal de teren	12

În cadrul APNA, având în vedere că nu există posturi în structura de personal pentru sarcinile privind SSM, PSI, mecanizare, achiziții publice, administrare infrastructură (inclusiv clădiri) ele au fost atribuite șefului pazei și agenților de teren, activitățile aferente acestora fiind realizate suplimentar, pe lângă cele principale, conform fișei postului. Totodată, activitatea de secretariat a fost îndeplinită de către responsabilul relații cu comunitățile și educație ecologică, iar în ce privește activitățile de avizare (preluarea și verificarea dosarelor depuse, cererea de informații suplimentare, încadrarea legală, întocmirea avizelor) acestea au fost realizate în colaborare de către 5 angajați ai APNA, în funcție de specificul dosarelor.

4.3. Documente strategice și de planificare (stadiul de realizare a regulamentului, planului de management, a unor proiecte cu finanțare europeană/alte surse de finanțare care vizează aria naturală protejată)

Denumire document/proiect

Stadiul de realizare

Planul de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa

A fost finalizat în cadrul proiectului PHARE CBC „Culoar româno-maghiar pentru conservarea biodiversității” în luna iunie 2006.

A fost reavizat de către Consiliul Științific și Consiliul Consultativ de Administrare al PNA în anul 2008, fiind retransmis pentru aprobare de 2 ori în același an, în urma corepondeței pe această temă cu autoritatea națională responsabilă.

Începând cu anul 2010, bugetul a fost reevaluat în cadrul proiectului GEF-UNDP „Îmbunătățirea Sustenabilității Financiare a Sistemului de Arii Protejate din Carpați”, astfel încât datele rezultate din acest proiect sunt utilizate în revizuirea propunerii de plan de management.

Începând din anul 2011 a fost propus Planul de Amenajare a teritoriului Zonal – Parcul Natural Apuseni, jud. Alba, finalizat în 2012, prin care s-au stabilit limitele intravilanelor din PNA pe teritoriul jud. Alba și s-au corectat în GIS limitele acestor intravilane, ulterior transpuse în Planul de management al PNA ca zone de dezvoltare durabilă.

Pe parcursul anului 2012 a fost supus analizei APNA și CȘ revizuirea Planului Urbanistic General al comunei Beliș, situată integral în parc, fiind transpuse pentru prima dată limitele zonelor de intravilan în GIS și corelate cu zonele de dezvoltare durabilă așa cum au fost transpuse în propunerea de plan de management.

În anul 2016 a fost întocmită propunerea de Plan de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, cu consultarea Consiliului Consultativ de Administrare și avizat de către Consiliul Științific. Ulterior a fost transmis către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și către Agenția Națională pentru Protecția Mediului, în vederea aprobării acestuia, conform prevederilor noului contract de administrare.

Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun

Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun a fost finalizat în anul 2016, iar în urma consultării cu membrii Consiliului Consultativ de Administrare și a avizării de către Consiliul Științific, acesta s-a transmis pentru aprobare Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, precum și Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.

În anul 2016 RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. a încheiat un

număr de 4 acorduri și protocoale de parteneriat pentru diverse domenii de activitate, dintre care unul cu o instituție de învățământ și 3 cu organizații neguvernamentale.

APNA a fost angrenată în calitate de partener în proiectul *Zilele Parcului Natural Apuseni* din cadrul programului "Spații verzi" finanțat de Fundația pentru Parteneriat Miercurea - Ciuc și MOL România derulat în perioada 15 mai 2016 – 15 septembrie 2016 și implementat de către Asociația Compas. Finanțarea a fost asigurată integral prin bugetul proiectului, nu a fost necesară contribuție financiară din partea Administrației Parcului Natural Apuseni sau a Regiei Naționale a Pădurilor – ROMSILVA.

4.4. Instruire personal

Agenții de teren au fost instruiți de către biolog și șeful pazei referitor la modul de organizare și derulare a activităților de evaluare a speciilor de faună, cu preponderență de carnivore mari (urs, lup, râs și pisică sălbatică) precum și a speciilor de cervide pentru care s-au derulat acțiunile de teren în vederea evaluării efectivelor în fondurile cinegetice care se suprapun total sau parțial pe teritoriul PNA.

Responsabilul IT/GIS a realizat instructaje pentru agenții de teren referitoare la modul concret de înregistrare a locației și a datelor din teren cu echipamentele GPS din dotare.

Un ranger nou angajat a participat și a absolvit cursurile Școlii Naționale de Speologie ediția 2016, fiind asigurat în acest fel bazele instruirii în ceea ce privește parcurgerea peșterilor în cadrul activităților curente ale personalului APNA.

Au fost organizate instructaje periodice pe tematici specifice privind sănătatea și securitatea muncii, prevenirea și stingerea incendiilor, legislația din domeniul conservării naturii în vigoare, cunoașterea și conservarea patrimoniului natural.

Șeful pazei monitorizează permanent aparițiile sau modificările actelor normative publicate în Monitorul Oficial, acestea fiind comunicate personalului APNA. Cu ocazia ședințelor lunare au fost prelucrate studii de caz privind constatarea faptelor care au un impact asupra capitalului natural și cultural al ariilor naturale protejate administrate de APNA.

Deoarece prin semnarea noului contract de administrare APNA a preluat în administrare atât Parcul Natural Apuseni (PNA) cât și siturile Natura 2000: ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, ROSCI0002 Apuseni, respectiv ROSCI0016 Buteasa și având în vedere actualizarea formularelor standard realizată în 2016 ale acestora, biologul APNA a realizat o serie de instructaje pentru personalul APNA cu privire la monitorizarea speciilor de floră și faună de pe suprafața care excede PNA, respectiv a speciilor nou introduse, în concordanță cu obiectivele de conservare și protejare a ariilor naturale protejate menționate.

4.5 Bugetul asigurat pentru administrarea ariei naturale protejate, pentru anul în care se face raportarea (valoarea cheltuielilor efectuate în folosul ariei, valoarea tarifelor încasate)

Analiza cheltuielilor efectuate de APNA pe grupe de activități prevăzute în contractul de administrare, este redată în tabelul de mai jos:

-mii lei-

Denumire Activitate	Fonduri RNP	Alte Fonduri	Total	Ore Realizate
1.1. Cartare si inventariere	2,5	0,0	2,5	112
1.2. Monitorizare si statut de conservare	80,9	0,0	80,9	2.772
1.3. Patrulare, implementare reglementari si masuri specifice de protectie	267,5	0,0	267,5	9.260

1.4. Managementul datelor	26,1	0,0	26,1	946
1.5. Reconstructie ecologica	5,6	0,0	5,6	200
Subtotal 1. Managementul biodiversitatii	382,5	0,0	382,5	13.290
2.1. Infrastructura de vizitare	34,7	0,0	34,7	1.287
2.2. Servicii de turism, informare, marketing si promovare	0,4	0,0	0,4	24
2.3. Managementul vizitatorilor	20,2	0,0	20,2	582
Subtotal 2. Managementul vizitatorilor	55,3	0,0	55,3	1.893
3.1. Traditii si comunitati	0,0	0,0	0,0	0
3.2. Constientizare publica si comunicare	13,2	0,0	13,2	485
3.3. Educatie ecologica	2,1	0,0	2,1	80
Subtotal 3. Constientizare publica, mostenire culturala, dezv. locala	15,2	0,0	15,2	565
4.1. Echipament si infrastructura de functionare	364,6	4,7	369,3	9.126
4.2. Personal conducere, coordonare, administrare	145,3	0,0	145,4	4.247
4.3. Documente strategice si de planificare	38,9	0,0	38,9	1.498
4.4. Instruire personal	15,0	0,0	15,0	459
Subtotal 4. Management si Administrare	563,7	4,7	568,5	15.330
Indirecte	0,0	0,0	0,0	0
Subtotal	0,0	0,0	0,0	0
Total general	1.016,8	4,7	1.021,6	31.078

4.6. Bugetul alocat pentru anul 2017 (sursele de finanțare, valoare, activități propuse)

Denumire Activitate	Fonduri RNP	Alte Fonduri	Total
1. Managementul biodiversității			
1.1. Cartare și inventariere	3,1	0,0	3,1
1.2. Monitorizare și statut de conservare	101,6	0,0	101,6
1.3. Patrulare, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	335,9	0,0	335,9
1.4. Managementul datelor	32,7	0,0	32,7
1.5. Reconstructie ecologică	7,1	0,0	7,1
Subtotal 1. Managementul biodiversității	480,4	0,0	480,4
2. Managementul vizitatorilor			
2.1. Infrastructura de vizitare	43,6	0,0	43,6
2.2. Servicii de turism, informare, marketing și promovare	0,5	0,0	0,5
2.3. Managementul vizitatorilor	25,4	0,0	25,4
Subtotal 2. Managementul vizitatorilor	69,5	0,0	69,5
3. Constientizare publică, moștenire culturală, dezv. locală			
3.1. Tradiții și comunități	0,0	0,0	0,0
3.2. Conștientizare publică și comunicare	16,5	0,0	16,5

3.3. Educație ecologică	2,6	0,0	2,6
Subtotal 3. Conștientizare publică, moștenire culturală, dezvolt. locală	19,1	0,0	19,1
4. Management și Administrare			
4.1. Echipament și infrastructură de funcționare	457,8	57,8	400,5
4.2. Personal conducere, coordonare, administrare	182,5	56,6	128,8
4.3. Documente strategice și de planificare	48,8	0,0	14,1
4.4. Instruire personal	18,8	12,4	52,6
Subtotal 4. Management și Administrare	707,9	126,8	596,0
Indirecte	0,0	0,0	0,0
Subtotal	0,0	0,0	0,0
Total general	1.276,89	126,80	1.164,99

Director,
Alin MOȘ

